

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE MİZAH TARZLARI VE
ALGILANAN AİLE TUTUMLARININ, MÜKEMMELİYETÇİLİK
ÜZERİNE ETKİSİ**

Aylin KOÇUBABA

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Gül Eryılmaz

İstanbul, 2019

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE MİZAH TARZLARI VE
ALGILANAN AİLE TUTUMLARININ, MÜKEMMELİYETÇİLİK
ÜZERİNE ETKİSİ**

Aylin KOÇUBABA

164102267

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Gül Eryılmaz

İstanbul, 2019

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 164102267
Öğrenci Adı Soyadı	: Aylin Koçubaba
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Gül Eryılmaz
Tezin Başlığı	: Üniversite Öğrencilerinde Mizah Tarzları ve Algılanan Aile Tutumlarının Mükemmeliyetçilik Üzerine Etkisi

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 04.01.2019	Saati	: 10:30
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		
<p>Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,</p> <p style="text-align: center;">☐ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUGU</p> <p>☐ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.</p> <p>☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. <i>(en fazla 3 ay)</i></p> <p>☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDDEDİLMESİ kararı alınmıştır.</p>			
Savunmada Tezin Başlığı	: ☒ Değişmedi. ☐ Değişti.		
Tezin Yeni Başlığı	:		
Öğrenci Savunmaya	: ☐ GELMEDI		
<p>Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,</p> <p style="text-align: center;">☐ OY BİRLİĞİ ile REDDEDİLMİŞTİR.</p>			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Doç. Dr. Gül Eryılmaz	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Semra Baripoğlu	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Arzu Özal İldeniz	

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Üniversite Öğrencilerinde Mizah Tarzları ve Algılanan Aile Tutumlarının, Mükemmeliyetçilik Üzerine Etkisi” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıklarını, her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih 04/01/2019

Aylin Koçubaba

ÖNSÖZ

Bu yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi Klinik Psikoloji master öğrencisi Aylin Koçubaba tarafından kaleme alınmıştır. Tez, evrensel niteliktedir ve anket katılımcıların isimleri gizli kalmıştır.

TEŞEKKÜR

Desteklerinden dolayı tez danışmanım sayın Doç. Dr. Gül Eryılmaz'a
Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü etik kurulu ve jürisine,
Anket çalışmama destek veren öğrencilere,
Eğitim hayatım boyunca desteğini benden hiç esirgemeyen aileme,
Teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE MİZAH TARZLARI VE ALGILANAN AİLE TUTUMLARININ, MÜKEMMELİYETÇİLİK ÜZERİNE ETKİSİ

Bu araştırma; üniversite öğrencilerinde mizah tarzları ve algılanan aile tutumlarının, mükemmeliyetçilik üzerine etkisini incelemek için yazılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Sosyo-Demografik Veri Formu, Mizah Tarzları Ölçeği, Anne Baba Tutum Ölçeği, Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmaya toplamda 200 öğrenci katılmıştır.

Hem mizah tarzları hem de algılanan aile tutumu düzeyleri, mükemmeliyetçilik üzerinde etkilidir. Bu araştırmadan elde edilen bilgiler göstermiştir ki algılanan aile tutumu düzeyi ve mizah tarzları ile mükemmeliyetçilik birbiriyle bağlantılıdır. Üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçi yapıda olması ise ciddi bir sorundur ve danışman kontrolüne ihtiyaç duyulabilmektedir.

Bu çalışma, algılanan aile tutumu düzeyi ve mizah tarzları ile mükemmeliyetçiliğin birbirleriyle bağlantılı olduğunu ortaya koymuş ve literatüre destek sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Mizah Tarzları, Algılanan Aile Tutumları, Mükemmeliyetçilik

ABSTRACT
THE EFFECTS OF HUMOR STYLES
AND PERCEIVED FAMILY ATTITUDES
ON UNIVERSITY STUDENTS

This research was written to examine the effect of humor styles and perceived family attitudes on perfectionism in university students. Socio-Demographic Data Form, Humor Styles Scale, Parents Attitude Scale, Frost Multidimensional Perfectionism Scale were used as data collection tools. A total of 200 students participated in the study.

Both humor styles and perceived family attitudes are effective on perfectionism. The information obtained from this study showed that the level of perceived family attitudes, humor styles, and perfectionism are interrelated. The perfectionist nature of university students is a serious problem and consultant control may be needed.

This study showed that the level of family attitudes and humor styles and perfectionism were interrelated and supported the literature.

Key Words: University Students, Humor Styles, Perceived Family Attitudes, Perfectionism

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	i
ÖNSÖZ.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	ivv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR ve SEMBOLLER LİSTESİ.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ixx
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1-5
1.1.PROBLEM	
1.2. PROBLEM CÜMLESİ	
1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	
1.4. SINIRLILIKLAR	
1.5. SAYILTIAR	
İKİNCİ BÖLÜM	6
GENEL BİLGİLER VE KURAMSAL ÇERÇEVE	6-13
2.1. ETİMOLOJİK VE TARİHİ ALT YAPI	
2.2. MİZAH TARZLARI	
2.3. ALGILANAN AİLE TUTUMLARI	
2.3.1. Kuramsal Çerçeve	
2.4. MÜKEMMELİYETÇİLİK	
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	14

YÖNTEM.....	14-16
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	17
BULGULAR	17-55
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	56
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	56-61
5.1.TARTIŞMA	
5.2. SONUÇ	
5.3. ÖNERİLER	
KAYNAKÇA.....	62-70
EK BİLGİLER.....	71-86

KISALTMALAR ve SEMBOLLER LİSTESİ

DSM-V : Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı)

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences

min : Minimum Değer

maks : Maksimum Değer

n : Örneklem/gruptaki örneklem sayısı

\bar{x} : Ortalama

SS : Standart sapma

p : Anlamlılık düzeyi

t : t değeri

f : ANOVA istatistik değeri

r : Pearson korelasyon katsayısı

B : Regresyon katsayısı

SH_B : Regresyon katsayısının standart hatası

β : Standardize edilmiş regresyon katsayısı

R² : Açıklanan varyans

ΔR^2 : Düzeltilmiş (standardize) açıklanan varyans

TABLolar LİSTESİ

- Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı
- Tablo 2. Ölçeklere Ait Betimsel İstatistikler
- Tablo 3. Mizah Tarzları Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları
- Tablo 4. Mizah Tarzları Puanlarının Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 5. Mizah Tarzları Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 6. Mizah Tarzları Puanlarının Anne-Baba Yaşam Durumuna Göre t Testi Sonuçları
- Tablo 7. Mizah Tarzları Puanlarının Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre t Testi Sonuçları
- Tablo 8. Mizah Tarzları Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 9. Mizah Tarzları Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 10. Mizah Tarzları Puanlarının Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 11. Mizah Tarzları Puanlarının Kardeş Sayısına Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 12. Mizah Tarzları Puanlarının Çocukluğunda Kim Tarafından Yetiştirildiğine Göre t Testi Sonuçları

- Tablo 13. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları
- Tablo 14. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 15. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 16. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Anne-Baba Yaşam Durumuna Göre t Testi Sonuçları
- Tablo 17. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre t Testi Sonuçları
- Tablo 18. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 19. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 20. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 21. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Kardeş Sayısına Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 22. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Çocukluğunda Kim Tarafından Yetiştirildiğine Göre t Testi Sonuçları
- Tablo 23. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları
- Tablo 24. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları
- Tablo 25. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 26. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Anne-Baba Yaşam Durumuna Göre t Testi Sonuçları

Tablo 27. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre t Testi Sonuçları

Tablo 28. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 29. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 30. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 31. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Kardeş Sayısına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Tablo 32. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Çocukluğunda Kim Tarafından Yetiştirildiğine Göre t Testi Sonuçları

Tablo 33. Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

Tablo 34. Mizah Tarzlarının Mükemmeliyetçilik Üzerindeki Etkisine Ait Regresyon Analizi Sonuçları

Tablo 35. Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Mükemmeliyetçilik Üzerindeki Etkisine Ait Regresyon Analizi Sonuçları

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.PROBLEM

Gelişim süreci, aile ve çocuğun hayatı açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu süreçte meydana gelebilecek mükemmeliyetçilik isteği, çocuğun sağlığını riske atabilmektedir. Bilimsel literatür, mükemmel olma arzusuyla ilişkilendirilen faydaları ve riskleri ele alarak, mükemmeliyetçiliği bu iki kategori içerisinde incelemektedir. Çoğu akademisyen, mükemmeliyetçi olmanın başarıya katkıda bulunabileceği gibi, aynı zamanda psikolojik iyiliğe zarar verebileceğini iddia etmektedir. Ancak mükemmeliyetçilik isteği, mizah tarzlarındaki başarı ile zararsız hale getirilebilmektedir. (Ayearst ve ark., 2012)

Güncel dönemde araştırmacılar, ruhsal yapının çeşitli sınıflandırmalarına yol açan mükemmeliyetçiliğin üzerine giderek boyutsal bir bakış açısı benimsediler. Frost ve arkadaşları tarafından kurulan çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçüsü (1990), Kişisel Standartlar, Hatalar Üzerinden Endişeler, Ebeveyn Beklentileri, Eylem Şüphesi ve Organizasyon dahil olmak üzere ruhsal yapıdaki beş farklı boyutu kabul etmiştir. Frost'un modeline göre, mükemmeliyetçiler, kendileri için yüksek ve çoğunlukla gerçekçi olmayan standartlar belirleyen ve bu standartları karşılamadıkları takdirde kendilerini sert bir şekilde değerlendiren kişilerdir. Ebeveynlerinin hatalar için onları sert bir şekilde yargılayacaklarına ve bu hataları hatayla eşitlemeye eğilimli olduklarına inanırlar. Mükemmeliyetçiler, tamamladıkları görevlerden koşulsuz olarak memnuniyetsiz hissedebilirler ve düzen ya da örgütlenme gibi işlerle meşgul olabilirler (Frost ve ark., 1990).

Frost ve arkadaşlarının (1990) mükemmeliyetçi düşüncenin bu farklı bileşenlerini ayırması, mükemmeliyetçiliğin altında yatan bilişi anlamak için önemli bir başlangıç adımı olarak literatüre sunulmuştur. Bireysel bileşenlere ek olarak mükemmeliyetçilik de kökeni ve yönelimi açısından tartışılmaktadır. Literatürde üç ana tip vardır: kendine odaklı mükemmeliyetçilik, diğer insanlara yönelimli mükemmeliyetçilik ve sosyal olarak belirlenmiş mükemmeliyetçilik (Hewitt ve Flett, 1991).

Kendine odaklı mükemmeliyetçilik, adından da anlaşılacağı gibi, tamamen bireyin kendisine odaklıdır; Öz-yönelimli mükemmeliyetçiler, belirli kişisel standartları belirler ve kendilerini bu yüksek standartlara göre değerlendirirler. Beklentileri karşılanmadığı takdirde, kendi kendini suçlarlar. Aksi şekilde, diğer insanlara odaklı mükemmeliyetçilik, başka bir kişiye yönelik mükemmeliyetçilik standartlarının bir göstergesidir. Diğer insanlara yönelimli mükemmeliyetçi, başkalarını gerçekçi olmayan yüksek standartlara taşır ve mükemmeliyetçi davranışların yönlendirildiği kişiyi sert bir şekilde değerlendirir. Sosyal olarak öngörülen mükemmeliyetçilik, dışsal olarak türetilmiştir; bu mükemmeliyetçiler, hayatlarındaki önemli insanların onları kesin olarak yargılayacaklarına ve sonuç olarak diğerlerinin beklentilerine göre ölçülme yüküne sahip olacağına inanmaktadır (Hewitt ve Flett, 1991).

Mükemmeliyetçilik, klinik literatürde hem olumlu hem de olumsuz bir ışıktaki kavramsallaştırılmıştır. Sağlıklı ve sağlıksız mükemmeliyetçilik biçimleri arasındaki farkı kabul eden ilk akademisyenlerden biri, “normal” ve “nevrotik” mükemmeliyetçiler arasında farklılaşan Hamachek (1978) idi (Hamachek, 1978). Hamachek (1978), kendi mükemmel çalışmalarında, tüm mükemmeliyetçilerin kendileri için yüksek standartlara sahip bireyler olduğunu, ancak nevrotik mükemmeliyetçilerinin, başarılarına rağmen asla tatmin olmadıkları için benzersiz olduklarını iddia etmektedir (Shafran, Mansell, 2001).

Daha sonra, Slade ve Owens (1998), Hamachek ve diğer önceki kuramcılarinkine benzer bir ideolojiyi izleyen ve olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik terimlerini taşıyan ikili bir süreç modeli önermişlerdir. Birincisi, başarılı hedeflere ulaşma arzusuyla yönlendirilirken ikincisi, olumsuz güçlendirme ve

başarısızlıktan kaçınma ile yönlendirildiğini iddia etmişlerdir. Slade ve Owens'ın (1998) teorisinde, muhtemel benlik kavramı (Markus ve Nurius, 1986) mükemmeliyetçiliğin zararlı doğasını ölçmede bütünsel bir rol oynamış görünüyordu: Olumlu mükemmeliyetçiler gelecekteki muhtemel benlikler tarafından motive olurlar. Olumsuz mükemmeliyetçiler ise, kendilerinden gelebilecek muhtemel benliklerden kaçınmaya çabalarlar. Aynı vesileyle Turner ve Turner (2011), daha yüksek utanç ve suçluluk düzeyleri ile daha düşük seviyedeki gururların, sağlıklı ve sağlıksız mükemmeliyetçiler arasında önemli bir fark olduğunu belirtmiştir. Bulguları, mükemmel olma arzusunun her durumda mutlaka patolojik olması gerekmediğine inanan birçok araştırmacılarınkilerle uyumludur (Turner ve Turner, 2011).

Mükemmeliyetçiliğin pozitif olabilecek herhangi bir potansiyeli taşıdığı fikri, eleştiriden tamamen uzak kalmamıştır Shafran, Mansell ve bazı teorisyenler; Slade ve Owen'ın ikili modeline ya da mükemmeliyetçiliğe olumlu bir yön veren tüm modellere şüpheci yaklaşmıştır (Flett ve Hewitt, 2006). Aslında, araştırmacılar, mükemmeliyetçiliğin gerçekten olumlu bir nitelik olup olmadığına dair tartışmalı bir soruyu gündeme getirerek, “mükemmeliyetçiliği yüksek düzeyde vicdanlılıkla eşitleme” tehlikesini vurgulamaktadır (Flett ve Hewitt, 2006, s. 476).

Mükemmeliyetçiliğin zararlı olabileceği endişesi, mükemmeliyetçilik ve psikopatoloji arasında bulunan bağlantılardan kaynaklanmaktadır. Örneğin, Bieling ve arkadaşları (2004), uyumsuzluk ve uyumsuz mükemmellik biçimlerinin daha yüksek düzeyde depresyon, anksiyete ve stres ile ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Ancak tek başına uyumsuz mükemmeliyetçilik psikopatolojinin bir yordayıcısı olarak bulunmamıştır. Bunun yanında, durumun aile tutumları ve mizah tarzları ile de etkileşim halinde olduğunu literatüre sunmuşlardır (Bieling ve ark., 2004).

1.2.PROBLEM CÜMLESİ

Genel olarak mükemmeliyetçiliği kapsayan literatür, mükemmeliyetçiliğin psikolojik olarak sağlıklı mı yoksa zararlı mı olduğuna dair farklı fikirler sunmaktadır.

Bu sınıflandırmalar yapılırken katılımcıların mizah anlayışı ve aile tutumları incelenerek bu durumun, mükemmeliyetçilikle olan ilgisi karakterize edilmiştir. Çalışmanın problem cümlesi ve probleme bağlı hipotez cümleleri aşağıda verilmektedir.

“Üniversite öğrencilerinde mizah tarzları ve algılanan aile tutumlarının, mükemmeliyetçilik üzerine etkisi var mıdır?” problem cümlesi üzerine yoğunlaşan bu araştırma aşağıdaki dört hipotez üzerine yoğunlaşmaktadır:

Hipotez – 1) Kadın öğrencilerin katılımcı sosyal mizah tarzı yoğunluktayken, erkek öğrencilerin saldırgan mizah tarzı yoğundur.

Hipotez – 2) Anne ve babası hayatta olan öğrencilerin katılımcı (sosyal) mizah tarzı, anne ve babası hayatta olmayan öğrencilerden daha yüksektir.

Hipotez – 3) Kadın öğrenciler, erkek öğrencilere göre daha fazla kontrolcu aile tutumlarına maruz kalmaktadır.

Hipotez – 4) Algılanan aile tutumu kabul-ilgi içeren bireylerde, mükemmeliyetçilik düşük düzeydedir.

1.3.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinde mizah tarzları ve algılanan aile tutumlarının, mükemmeliyetçilik üzerine etkisi incelenmektedir. Tez, bu konu hakkında bilgi sağlamak ve literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir. Çalışma, klinik psikoloji literatürü açısından önem taşımaktadır.

1.4. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma İstanbul ilinde özel bir üniversitede okumakta olan önlisans, lisans ve yüksek lisans öğrencilerinden toplanan verilerle sınırlıdır.

Araştırmaya katılan 200 öğrencinin 165'i kadın katılımcılardan oluşurken, erkek katılımcıların sayısının 65 olarak kalması, araştırmadaki kadın ve erkek katılımcı oranının eşit olmamasına neden olmuştur.

Araştırmada öğrencilerin puanları "Kişisel Bilgi Formu", "Mizah Tarzları Ölçeği", "Anne-Baba Tutumu Ölçeği", "Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği" ile sınırlıdır.

1.5. SAYILTILAR

Araştırma kapsamında toplanan veriler için sorulan soruların katılımcılar tarafından içtenlikle ve nesnel olarak yanıtladıkları varsayılmıştır.

Araştırma örnekleminin evreni gerekli sınırlar içerisinde temsil ettiği varsayılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

GENEL BİLGİLER VE KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. ETİMOLOJİK VE TARİHİ ALT YAPI

Arapça kökenli “mizāh” kelimesinden gelen mizah, gülmece anlamına gelmektedir (TDK, 2018). Mizah, insanlık tarihindeki önemli bir bilişsel işlevdir. Çoğunlukla karmaşık yapılarla değil, sadelikle sahnelere çıkar (Apte, 1985). Mizah, Homo Sapiens'in arttırılmış sosyal yeteneklerinin bir işlevi gibi görünmektedir ve hayvan krallığındaki en karmaşık bilişsel işlev olarak anılabilmektedir. Dilin, maneviyatın, hominid grup büyüklüğünün ve hayvan kökenlerinin mizahla ilgisi olduğu bilinmektedir. İnsanlığın daha yüksek bilişsel işlevleri, mizahın evrimsel tarihine ayrılmaz biçimde kök salmıştır (Bremmer, 1997).

Türkçe bir kelime olan tutum kelimesi, tutulan yol, tavır anlamına gelmektedir (TDK, 2018). Algılanan ebeveyn tutumu ise, anne ve babanın çevre ve çocuk tarafından algılanan tavırlarını konu almaktadır. Ebeveyn-çocuk ilişkileri birçok yönden araştırılmaktadır. Çocukların suça eğilimli halleri, psikolojik durumları ve birçok özellikleri, algılanan ebeveyn tutumu ile ilişkili olabilmektedir.

Türkçe kökenli olan mükemmellik kelimesi, eksiksiz, kusursuz, tam, yetkin olma, mükemmeliyet anlamına gelmektedir (TDK, 2018). Ahlaki bir teori olarak felsefi bakış açılı mükemmeliyetçilik, uzun bir tarihe sahiptir ve etkili filozoflar tarafından ele alınmıştır. Aristoteles, iyi yaşam anlayışını (eudaimonia) siyaset ve siyasal yapıların bireyler arasındaki iyi yaşamı teşvik etmesini, mükemmellik algısı öğretmişti (Hurke, 1993).

2.2. MİZAH TARZLARI

Rod ve arkadaşları (2003), mizahın dört tarzı bulunduğunu öne sürmüşlerdi. Bu mizah tarzları:

1. Yakınlık mizahı: Herkes tarafından komik bulunan bir mizah tarzıdır. Amaç, gündelik hayatta mizahla insanları mutlu etmeye yöneliktir. Gündelik hayattaki komediye odaklanan Jerry Seinfeld gibi komedyenlerin söylediği espriler, bu tür bir mizahı temsil etmektedir. Türkiye'deki uzun soluklu örneği ise Beyazıt Öztürk (Yaman, 2012) olarak verilebilir.

2. Agresif mizah: Bu tarz mizah, bireylere yönelik aşağılamaları içerir. Daha agresif komedyenler tarafından kullanılan mizah çeşididir. Don Rickles gibi ya da geç dönem Joan Rivers gibi sanatçılar, bu tarza örnektir. Türkiye'de ise, Seyfi Dursunoğlu örnek verilebilir (Drag Queen, 2016). Bu türden bir mizah, bazı insanları irite ederken bunu komik bulanlar da bulunmaktadır.

3. Kendini geliştiren mizah: Bu tarz, bireyin kendisini aşağılayarak yaptığı mizahtır. Stresle sağlıklı başa çıkma konusunda oldukça etkilidir. Daily Show'dan Jon Stewart, bu tarza örnek gösterilebilir. Türkiye'deki bir YouTuber örneği ise kendi dış görünüşüyle dalga geçen Miray Akovalıgil'dir (Yıldız, 2018).

4. Kendini mağlup eden mizah: Kendini saldırgan veya düşük bir mooda sokan mizah olarak adlandırılır. Geç dönemden komedyen Rodney Dangerfield bu tarz için bir örnek oluşturmaktadır. Türkiye'de ise bu tarz, sahnelerde Erdal Tosun tarafından kullanılmıştır (IMBD, 2018). Psikolojik olarak bu tarz, sağlıksız bir mizah formu olabilir ve bazen saldırılardan kaçınmaya çalışmak için kabadayılar tarafından kullanılır. Mizah stili, çok farklı izlenimler ve başkaları üzerinde farklı etkiler yaratmaktadır (Rod, 2013).

2.3. ALGILANAN AİLE TUTUMLARI

Algılanan aile tutumu, çocuk gelişimi açısından önem taşımaktadır. Anne-baba, çocuğun merkezindeki isimlerdir. Çocuklar genellikle ailelerini örnek alır veya ailelerinin tutumlarına göre şekil alırlar (Mann, Pearl, Behle, 2004; Leung, Sanders, Leung, Mak ve Leu, 2003). Algılanan aile tutumlarına ait olan ebeveyn tutumları, çocuk yetiştirme stillerini barındırmaktadır.

Ebeveynlik kalitesinde, çocukla geçirilen süre önemli olabilmektedir. Algılanan aile tutumları, ebeveynlerin çocuklarına nasıl karşılık verdiklerinin ve taleplerini nasıl temsil ettiklerinin birer göstergesi olabilmektedir. Bebeklik döneminde ebeveynler, yeni bebekleriyle uyum sağlama ve bağ kurma konusunda yeni bir yaşam tarzına geçmeye çalışırlar ve bu durum, tüm gelişimsel süreçte devam eder (Spera, 2005).

Ek gelişimsel beceriler, bazı olumlu ebeveynlik tarzlarından da kaynaklanmaktadır. Bunlar: Başkalarıyla yakın ilişki içinde olmak, özgüven ve bağımsızlık aşılmasıdır (Ponzetti, 2014). Çocuk gelişimi ile ilgilenen araştırmacılar, ebeveynlik tutumlarının, çocukların sosyo-duygusal ve bilişsel gelişimine etkide bulunduğunu gündeme getirmiştir. Algılanan aile tutumlarındaki algılar şu şekilde sıralanabilmektedir: Duygusal olarak sıcak algılama, reddedici algılama ve aşırı koruyucu algılama.

Yapılan araştırmalarda, sıcak algılanan, destekleyen, kesin beklentiler geliştirebilen anne babaların çocuklarının sosyal açıdan yeterli (Schmidt, Polak ve Spooner, 2005), çocukla ilişkisinde mesafeli, reddedici algılanan ve otoriter tutum içinde olan anne babaların çocuklarının ise utangaç oldukları tespit edilmiştir (Carducci, 2000; Eastburg ve Johnson, 1990; Güngör, 2000; Horsch, 2004; Karacan, Şenol ve Şener, 1996; Rapee, 1997; Schmidt, Polak ve Spooner, 2005; Zolten ve Long, 1997; Tekeli, 2018).

2.3.1. Kuramsal Çerçeve

John Locke'nin 1693 tarihli “Eğitim Konusunda Bazı Düşünceler” kitabı, Puritan okulları bakımından ve eğitim pedagojisi için temel oluşturmaktaydı. Locke, çocukların daha özgür ortamlarda büyümesinin deneyerek öğrenme yönteminin önünü açacağını vurgulayarak önemli bir eğitim kuramını ortaya atmıştı. Fransız filozof Jean-Jacques Rousseau, 1762'de Emile'yi yayınlamıştı (Rousseau, 1762). Rousseau, eğitimde ailenin rolünün daha büyük olduğuna dikkat çekmiştir (Irvine, 2018).

Jean Piaget'in bilişsel gelişim kuramı, çocukların dünya hakkında nasıl temsiller yarattığını ve akıl yürüttüğünü anlatmaktadır (White ve ark., 2005). Bu, bir sensor motor aşaması yani ön hazırlık aşaması olarak başlamaktadır. Sonrasında, somut işlem aşaması ve biçimsel operasyonel aşamadan oluşan gelişimsel bir evre teorisi olarak gündeme gelmektedir (Piaget, 2005).

Erik Erikson'a göre aile; her aşamada, çatışmalı güçleri anlamlı şekilde dengelemelidir. Ebeveynler her çocuğa, her aşamaya uygun şekilde yardımcı olan bir dizi ebeveynlik tutumu seçmelidir (Erikson, 2002). Rudolf Dreikurs, ergenlik öncesi çocuklara yönelik kötü muamelenin, yerine getirilmemiş bir dileğin olmasından kaynaklandığına inanmaktaydı (Wright, 1957). Demokratik aile kuramı ise, “mantıksal ve doğal sonuçları” geliştirmektedir (Roedelein, 2018).

Frank Furedi, ebeveyn eylemlerinin diğerler faktörlerden daha az belirleyici olduğuna inanmaktadır (Furedi, 2001). Judith Rich Harris, bilimsel kanıtların, özellikle davranışsal genetiğin, tüm farklı ebeveynlik biçimlerinin çocuk gelişimi üzerinde ciddi bir etkisi olmadığını, şiddetli çocuk istismarı veya çocuk vakalarını hariç tutarak açıklamıştı (Gerstel, 1999).

2.4. MÜKEMMELİYETÇİLİK

Mükemmeliyetçilik, bir kişinin kusursuzluk için çaba göstermesi, yüksek performans standartlarını belirlemesi, eleştirel öz değerlendirme ve diğerlerini değerlendirmeleriyle ilgili kaygıların eşlik etmesi ile karakterize edilen bir kişilik özelliğidir (Stoeber & Childs, 2010). Psikologlar bu konuda birçok olumlu ve olumsuz yönün olduğu konusunda hemfikir olduklarından, bu durumu, çok boyutlu özellik olarak kavramsallaştırmaktadır (Flett & Hewitt, 2002). Uyumsuzluk biçiminde mükemmeliyetçilik insanları çoğu zaman depresyona ve düşük benlik saygısına itmektedir (Parker & Adkins, 1995).. Bu kişiler, ulaşılamaz ideallere veya gerçekçi olmayan hedeflere ulaşmaya çabalarlar. Buna karşılık, uyarlanabilir mükemmeliyetçiliğe sahip bireyler, hedeflerine ulaşmak için kendilerini motive edebilir ve bunu yapmaktan zevk alabilirler (Rice ve ark., 2011).

Mükemmeliyetçiler, ulaşılamaz hedeflere karşı zorlayıcı ve mücadelecidirler. Gerçekçi olmayan hedeflere ulaşmak için çaba sarf ederler ve başarıya ulaşamayınca hayal kırıklığına uğrarlar. 1978'de Hamachek, mükemmel mükemmellikçiliğin iki tipini savunarak, insanları normal mükemmeliyetçiliğe ya da nevrotik mükemmeliyetçiliğe doğru eğilimli olarak sınıflandırdı (Hamachek, 1978). Normal mükemmeliyetçiler, benlik saygısından ödün vermeden mükemmelliği sürdürme eğilimindedirler ve çabalarından zevk alırlar. Nevrotik mükemmeliyetçi ise, gerçekçi olmayan hedefler için çaba göstermeye ve onlara ulaşamadığında tatminsiz hissetmeye eğilimlidir. Hamachek, insanların uyumsuzluktan daha sağlıklı davranışa geçmelerine yardım etmede yararlı olduğu kanıtlanmış çeşitli stratejiler sunmaktadır. Çağdaş araştırmalar, mükemmeliyetçi davranışın bu iki temel yönünün yanı sıra, “uygunsuzluk” gibi diğer boyutların ayırt edilebileceği fikrini desteklemektedir. Yaşamın tüm etkilerini belirleyen genel bir mükemmeliyetçilik olmasına rağmen, bazı araştırmacılar mükemmeliyet düzeylerinin farklı alanlarda (örneğin, iş, akademik, spor, kişilerarası ilişkiler, ev hayatı) önemli ölçüde farklı olduğunu öne sürmektedir (Frost ve ark., 1993)

T. S. Greenspon ve arkadaşları, “normal” ve “nevrotik” mükemmeliyetçilik terminolojisine katılmamaktadır. Bu araştırmacılar, mükemmeliyetçiliğin her şekilde

zararlı olabileceğini savunmaktadırlar (Greenspon, 2000). Greenspon için, mükemmeliyetçiliğin kendisi asla sağlıklı veya adaptif olarak görülmez ve “normal” ya da “sağlıklı” mükemmeliyetçilik terimleri, yanlış tanımlayıcıdır. Sağlıksız mükemmeliyetçiler, hatalarını kişisel kusurların işareti olarak görürler. Bu insanlar için, potansiyel başarısızlık kaygısı, mükemmeliyetçiliğin bir yük olarak hissedilmesinin nedenidir (Greenspon, 2008)

Stoeber ve Otto, mükemmeliyetçiliğin iki ana boyuttan oluştuğunu öne sürmektedir: Mükemmeliyetçi gayretler ve mükemmeliyetçi kaygılar (Stoeber & Otto, 2006). Mükemmeliyetçi gayretler, mükemmeliyetçiliğin olumlu yönleri ile ilişkilidir; mükemmeliyetçi kaygılar ise, olumsuz yönlerle ilişkilidir. Aslında, yüksek düzeyde mükemmeliyetçi çabaları ve düşük düzeyde mükemmeliyetçi kaygıları olan insanlar, daha fazla öz saygı, anlaşmazlık, akademik başarı ve sosyal etkileşim göstermiştir. Bu tip bir mükemmeliyetçi, tipik olarak mükemmellik, yani depresyon, anksiyete ve maladaptif başa çıkma stilleri ile ilişkili psikolojik ve somatik sorunları daha az göstermektedir (Siepmann, 1998).

Daniels ve Price (2000) mükemmeliyetçiler için kişisel bütünlük üzerine odaklanır. Araştırmacılar, mükemmeliyetçiliğin depresyon, anksiyete, yeme bozuklukları ve kişilik bozuklukları gibi çeşitli ruhsal bozukluklardaki rolünü araştırmaya başlamıştır (Daniels & Price, 2000). Genç kadınlarda sosyal olarak reçetelenen mükemmeliyetçilik, daha çok beden-imağ hoşnutsuzluğu ve kilo ile fiziksel görünüme odaklanan sosyal durumlardan kaçınma ile ilişkilendirilmiştir (Kearns ve ark., 2008).

Mükemmeliyetçi eğilimler ile stresle baş etme yöntemleri arasında var olan ilişki de bazı detaylarla incelenmiştir. Yakın zamanda yapılan bir çalışma, hedef belirleme ya da yüksek performans standartları gibi adaptif mükemmeliyet özellikleri olan üniversite öğrencilerinin aktif ya da problem odaklı başa çıkma yöntemlerini kullanma olasılıklarının daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Mükemmeliyetçiliğin üç ana bileşeni tanımlanmaktadır: kendine yönelimli, ötekileştirilmiş ve sosyal olarak reçete edilen. Öz-yönelimli mükemmeliyetçilik, gerçekçi olmayan öz-standartlar için kusursuz olma, belirleme ve çabalama, kusurlara

odaklanma ve öz-standartların genellenmesi gibi güçlü bir motivasyonla karakterize edilen bir içsel boyuttur. Kendine yönelik mükemmeliyetçilik ayrıca iyi ifade edilmiş ideal bir öz şemayı içerebilir. Diğer insanlara odaklı mükemmeliyetçilik, benzer davranışları içerir, ancak bu davranışlar, kendilerine karşı değil, başkalarına yöneliktir. Sosyal olarak öngörülen mükemmeliyetçilik, başkalarının mükemmeliyetçi beklentileri ve kendileri için güdülere sahip olduğu inancını da beraberinde getirir.

Mükemmeliyetçilik, insanları başarıya yönlendirebilir ve cesaretsizlik ya da engellerle yüzleşmek için motivasyon sağlayabilir. Roedell (1984) şunları savunmuştu: Olumlu bir biçimdeki mükemmeliyetçilik, büyük bir başarıya yol açan güdü enerjisini sağlayabilir. Slaney ve meslektaşları, uyarlanabilir mükemmeliyetçilerin mükemmeliyetçi olmayanlardan daha düşük erteleme düzeylerine sahip olduğunu bulmuşlardı (Roedell, 1984).

İstisnai olarak yetenekli insanlar, genellikle mükemmeliyetçilerdir. Isaac Newton'un Doğal Felsefesi kitabında, "Newton'un, keşiflerinin bilinmesini istemek ve eleştiri korkusu arasındaki temel kararsızlık nedeniyle, onun yayınları hakkında telaşlı olma eğilimi olduğu" söylenir. Opticks (1704) 'in ilk baskısının hatalar içerdiğini tespit ettiğinde, cevabı başlık sayfasından kaldırılmıştı (Newton, 1998). William Whiston, Arithmetica Universalis'i (1707) yazdırırken yanlış yazıyı kullandıktan sonra onun reaksiyonu da aynı olmuştu (Burnley, 2000).

Uyumlaştırıcı mükemmeliyetçilik biçimi, tipik olarak bu kişilik özelliğinin olumlu bileşeni olarak kabul edilir. Uyarlayıcı mükemmeliyetçilik, düzen ve organizasyon için tercihleri, mükemmeliyet için sürekli çabalar ve görevlere ya da performansa karşı bilinçli yönelimi içerir. Bu özelliklerin hepsine düşük eleştiri ve olumsuzluk, yüksek destek ve öz saygı eşlik etmektedir (DuBois, 1949).

Patolojik formunda mükemmeliyetçilik, bireye zarar verebilmektedir. Mükemmeliyetçilerin kendi yetkinlik duygularını korumak için kullanabilecekleri kendine zarar verme stratejileri bulunmaktadır (Ashbaugh ve ark., 2007). Genel olarak uyumsuz mükemmeliyetçiler, yüksek standartlarını yakalayabilmek için sürekli baskı altında kalırlar, bu da kişinin kendi beklentilerini karşılayamadığı durumlarda bilişsel

uyumsuzluk yaratır. Mükemmeliyetçilik, birçok diğer psikolojik ve fizyolojik komplikasyonlarla da ilişkilidir (Halmi, 2000).

Mükemmeliyetçilik genellikle iş ya da okuldaki performans, düzgünlük, estetik, organizasyon, yazı, konuşma, fiziksel görünüm, sağlık ve kişisel temizlik alanlarında ortaya çıkar (Koivula ve ark., 2002). İşyerinde mükemmeliyetçilik gösteren bireyler, çoğu zaman, büyük projelerden, sıradan günlük faaliyetlere kadar, görevlerinin alakasız detaylarına dikkat ederek, zaman ve enerji kaybedip, düşük üretkenlik ve kaçırılmış teslim tarihleriyle işaretlenir (Arnold, 2000).

Bunların yanında mükemmeliyetçiliğin özel hayata nasıl yansıdığını ile ilgili çalışmalar yapan Alan'a göre; samimi ilişkilerde gerçekçi olmayan beklentiler, her iki partner için de önemli bir memnuniyetsizliğe neden olabilmektedir. Mükemmeliyetçilik, insanların yapı ve rehberlik arzusuna ışık tutar. Açık talimatlarla yapılandırılmış ortamlarda iyi çalışma eğilimindedirler (Alan, 2003).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırmada veri toplama aracı için dört bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Veri toplama aracının ilk bölümünde öğrencilerin cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi, anne-baba hayatta olma durumu, anne-baba birliktelik durumu, anne-baba öz-üvey olma durumu, anne-baba öğrenim düzeyi, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, kardeş sayısı, çocukluğunda kim tarafından yetiştirildiği, herhangi bir psikolojik rahatsızlık hali ile ilgili bilgilerinden oluşan bilgi formu bulunmaktadır.

Veri toplama aracının ikinci bölümünde mizah kullanımındaki kişisel farklılıklara ilişkin dört farklı boyutu ölçmek için Martin ve arkadaşları (2003) tarafından geliştirilen ve Yerlikaya (2003) tarafından Türkçe'ye uyarlanarak güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan “Mizah Tarzları Ölçeği” bulunmaktadır. Ölçekte yedili likert tipinde (1: kesinlikle katılmıyorum, 7: tamamıyla katılıyorum) 32 madde ve “Katılımcı (Sosyal) Mizah (m1, 5, 9, 13, 17, 21, 25, 29)”, “Kendini Geliştirici Mizah (m2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30)” ve “Saldırgan Mizah (m3, 7, 11, 15, 19, 23, 27, 31)” ve “Kendini Yıkıcı Mizah (m4, 8, 12, 16, 20, 24, 28, 32)” olmak üzere 4 boyut bulunmaktadır. Ölçekte 11 olumsuz ifadenin (m1,7,9,15,16,17,22,23,25,29,31) ters kodlanmasıyla her boyuttan alınabilecek toplam puan 8-56 aralığında olup yüksek puan ilgili mizah kullanımının yüksekliğini ifade etmektedir. Bu çalışmada alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla 0,79 – 0,81 – 0,61 ve 0,74 olarak saptandı.

Veri toplama aracının üçüncü bölümünde anne-baba tutumuna ilişkin algıyı belirlemek amacıyla Lamborn (1991) tarafından geliştirilen ve Yılmaz (2000) tarafından Türkçe'ye uyarlanarak güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan “Anne Baba Tutum Ölçeği” yer almaktadır. Ölçek 26 madde ve “Kabul-İlgi (9 madde)”, “Kontrol-Denetleme (8 madde)” ve “Psikolojik-Özerkliğidir (9 madde)” olmak üzere 3 boyuttan

oluşmaktadır. Kabul-İlgi boyutu, çocukların ebeveynlerini ne kadar sevecen, ilgili ve katılımcı olarak algıladıklarını, Kontrol-Denetleme boyutu, çocukların ebeveynlerini ne kadar kontrollü ve denetleyici olarak algıladıklarını, Psikolojik Özerklik boyutu ise ana-babanın demokratik tutumu ne derece uyguladığı ve çocuğun bireyselliğini ifade konusunda, çocuğu ne kadar cesaretlendirdiği ile ilgili algısını içermektedir. Bu çalışmada boyutların Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla 0,75 – 0,74 ve 0,74 olarak saptandı.

Veri toplama aracının dördüncü bölümünde Frost ve arkadaşları (1993) tarafından geliştirilen ve Kağan (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanıp güvenirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan “Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği” yer almaktadır. Ölçekte mükemmeliyetçiliğin çok boyutlu değerlendirmesini yapabilmek amacıyla beşli likert tipinde (1: kesinlikle katılmıyorum, 5: tamamen katılıyorum) 35 madde ve “Hata Yapma Endişesi (m10, 13, 14, 18, 21, 23, 25, 34)”, “Kişisel Standartlar (m4, 6, 9, 12, 16, 19, 24, 30)” ve “Ailesel Beklentiler (m1, 11, 15, 20, 26)”, “Aileden Eleştiri (m3, 5, 22, 35)”, “Yaptığından Emin Olamama (m17, 28, 32, 33)” ve “Düzen (m2, 7, 8, 27, 29, 31)” olmak üzere 6 boyut bulunmaktadır. Her boyuttaki madde sayısı farklı olduğundan boyutların puanları ortalama üzerinden hesaplanmakta olup alınabilecek puan 1-5 arasındadır. Ölçekten alınabilecek toplam puan 35-175 aralığında olup yüksek puan mükemmeliyetçiliğin yüksekliğini ifade etmektedir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,90; alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla 0,85 – 0,71 – 0,80 – 0,69 – 0,64 – 0,91 olarak saptandı.

3.1.1. Dahil Olma Ve Dışlama Kriterleri

a) Dahil olma kriterleri

1. 18 yaşını doldurmuş olma
2. Üniversitede öğrenci olma

b) Dışlanma kriterleri

1. 18 yaşından küçük olma

3.2. VERİLERİN ANALİZİ

Veriler, SPSS (Statistical Package Program for Social Science) 21.0 programı ile analiz edilmiştir. Öğrencilerin demografik bilgileri frekans ile yüzde tablosu olarak gösterilmiştir. Ölçek puanlarının normallik testinde Çarpıklık (Skewness) katsayısı kullanılmıştır. Devamlı bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliğinde kullanılmış olan çarpıklık katsayısının (Skewness) ± 1 sınırları içinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilmektedir (Büyüköztürk, 2011:40).

Yapılan normallik denemesinde, ölçek puanlarının normal dağılım gösterdiği saptandığından cinsiyet, anne-baba yaşam durumu, anne-baba birliktelik durumu, çocukluğunda kim tarafından yetiştirildiği değişkenlerine göre karşılaştırılmasında bağımsız iki örneklem t testinden; yaş, öğrenim durumu, anne ve baba öğrenim düzeyi, ailenin sosyo-ekonomik durumu, kardeş sayısı değişkenlerine göre karşılaştırmada ANOVA kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans analizinde gruplar arasında farklılık görüldüğünde farkın hangi iki grup arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD Hoc testi uygulanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişki analizi için Pearson korelasyon analizinden; mizah tarzları ve algılanan anne-baba tutumlarının mükemmeliyetçilik üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizinden yararlanılmıştır. Analizlerde güven aralığı %95 (anlamlılık düzeyi $0,05 < p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

1. Betimsel Bulgular

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine göre frekans ve yüzde dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Değişken	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	135	67,5
	Erkek	65	32,5
Yaş	18-20 yaş	33	16,5
	21-23 yaş	76	38,0
	24-26 yaş	52	26,0
	27 yaş ve üstü	39	19,5
Öğrenim durumu	Ön lisans	34	17,0
	Lisans	114	57,0
	Lisansüstü	52	26,0
Bölüm	Psikoloji	46	23,0
	Diğer	154	77,0
Anne-baba yaşam durumu	İkisi de hayatta	179	89,5
	Anne/baba ölü	21	10,5
Anne-baba birliktelik durumu	Birlikte	169	84,5
	Boşanmış/ayrı	31	15,5
Anne öz mü?	Öz	198	99,0
	Üvey	2	2,0
Baba öz mü?	Öz	200	100,0
	Üvey	0	0,0
Anne öğrenim düzeyi	Okur-yazar değil	15	7,5
	İlkokul	93	46,5
	Ortaokul	25	12,5
	Lise	46	23,0
	Üniversite	21	10,5
Baba öğrenim düzeyi	İlkokul	66	33,0
	Ortaokul	42	21,0
	Lise	44	22,0
	Üniversite	48	24,0
Ailenin sosyo-ekonomik durumu	Düşük	13	6,5
	Orta	171	85,5
	Yüksek	16	8,0
Kardeş sayısı	1 kardeş	20	10,0
	2 kardeş	73	36,5
	3 kardeş	54	27,0
	4 ve üstü	53	26,5
Çocukluğunda kim tarafından yetiştirildi?	Anne/baba	177	88,5
	Diğer	23	11,5
Psikiyatrik rahatsızlık	Evet	18	9,0
	Hayır	182	91,0
Bedensel rahatsızlık	Evet	7	3,5
	Hayır	193	96,5

Araştırmaya katılan 200 üniversite öğrencisinin %67,5’i kadın, %32,5’i erkektir. Öğrencilerin %16,5’i 18-20 yaş, %38’i 21-23 yaş, %26’sı 24-26 yaş aralığında, %19,5’i

27 yaş ve üstüdür. 18-19 yaş, %40,1'i 20-21 yaş, %25,9'u 22-23 yaş, %22,3'ü 24 yaş ve üzerindedir. Öğrencilerin %17'si ön lisans, %57'si lisans, %26'sı lisansüstü öğrencisidir. Öğrencilerin %23'ü psikoloji, %77'si diğer bölümlerde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %89,5'inin anne ve babası hayatta, %10,5'inin anne veya babası ölmüştür. Öğrencilerin %84,5'inin anne ve babası birlikte yaşamaktadır. Öğrencilerin %99'unun annesi, tamamının babası özdür. Öğrencilerin %7,5'inin annesi okur yazar değil, %46,5'inin ilkokul, %12,5'inin ortaokul, %23'ünün lise, %10,5'inin annesi üniversite düzeyinde öğrenim görmüştür. Öğrencilerin %33'ünün babası ilkokul, %21'inin ortaokul, %22'sinin lise, %24'ünün babası üniversite düzeyinde öğrenim görmüştür. Öğrencilerin %6,5'inin ailesinin sosyo-ekonomik durumu düşük, %85,5'inin orta, %8'inin yüksektir. Öğrencilerin %70,5'inin annesi ev hanımı/çalışmıyor, %29,5'inin annesi çalışmaktadır. Öğrencilerin %10'u 1 kardeş (tek çocuk), %36,5'i 2 kardeş, %27'si 3 kardeş, %26,5'i 4 ve daha fazla kardeştir. Öğrencilerin %88,5'i çocukluğunda anne/babası tarafından, %11,5'i diğer kişiler tarafından yetiştirildi. Öğrencilerin %9'unun psikolojik rahatsızlığı, %3,5'inin bedensel rahatsızlığı bulunmaktadır (Tablo 1).

Tablo 2'de araştırmada kullanılan ölçek ve alt boyut puanlarına ait ortalama, standart sapma ve çarpıklık (skewness) değerlerinden oluşan betimsel istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 2. Ölçeklere Ait Betimsel İstatistikler

Ölçek	Alt Boyut	n	\bar{X}	SS	Skewnes s
MİZAH TARZLARI	Katılımcı (Sosyal) Mizah	200	42,21	8,17	-0,55
	Kendini Geliştirici Mizah	200	34,02	9,66	0,00
	Saldırgan Mizah	200	21,97	7,52	0,41
	Kendini Yıkıcı Mizah	200	26,11	8,79	0,38
ANNE-BABA TUTUM	Kabul-İlgi	200	27,45	4,66	-0,57
	Kontrol-Denetleme	200	19,92	6,35	0,22
	Psikolojik Özerklik	200	24,30	5,01	-0,14
MÜKEMMELİYETÇİ LİK	Hata Yapma Endişesi	200	2,61	0,88	0,46
	Kişisel Standartlar	200	3,05	0,72	0,14
	Ailesel Beklentiler	200	2,96	0,95	0,09
	Aileden Eleştiri	200	2,26	0,93	0,52
	Yaptığından Emin Olamama	200	2,69	0,83	0,04
	Düzen	200	3,78	0,96	-0,55
	TOPLAM	200	102,29	20,30	0,18

Araştırmaya katılan öğrencilerin en yüksek puana sahip mizah tarzı “katılımcı (sosyal)” ($42,21 \pm 8,17$); en düşük “saldırgan” ($21,97 \pm 7,52$) mizah tarzı olarak tespit edilmiştir (Tablo 2).

Öğrencilerin algıladıkları anne-baba tutumları puan sırasına göre “kabul-ilgi” ($27,45 \pm 4,66$); “kontrol-denetleme” ($24,30 \pm 5,01$) ve “psikolojik özerklik” ($19,92 \pm 6,35$) olarak tespit edilmiştir (Tablo 2).

Araştırmaya katılan öğrencilerin mükemmeliyetçilik ölçeği toplam puanı ($102,29 \pm 20,30$) “orta düzeyde” tespit edilmiştir. Öğrencilerin en yüksek puana sahip mükemmeliyetçilik tutumunun “düzen” ($3,78 \pm 0,96$); en düşük puana sahip mükemmeliyetçilik tutumunun “aileden eleştiri” ($2,26 \pm 0,93$) olduğu tespit edilmiştir.

2. Mizah Tarzları Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Tablo 3'te mizah tarzları puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3. Mizah Tarzları Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Katılımcı (Sosyal) Mizah	Kadın	135	43,06	8,07	2,15	0,033
	Erkek	65	40,43	8,15		
Kendini Geliştirici Mizah	Kadın	135	34,32	10,32	0,64	0,524
	Erkek	65	33,38	8,18		
Saldırgan Mizah	Kadın	135	20,34	7,30	-4,64	0,000
	Erkek	65	25,35	6,86		
Kendini Yıkıcı Mizah	Kadın	135	25,59	9,27	-1,20	0,231
	Erkek	65	27,18	7,65		

Katılımcı (sosyal) ($t=2,15$; $p<0,05$) ve saldırgan ($t=-4,63$; $p<0,05$) mizah tarzı puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptandı:

- Kadın öğrencilerin katılımcı (sosyal) mizah tarzı puanları, erkek öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 3).

- Erkek öğrencilerin saldırgan mizah tarzı puanları, kadın öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 3).

Kendini geliştirici ve kendini yıkıcı mizah tarzı puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı ($p>0,05$) (Tablo 3).

Tablo 4'te mizah tarzları puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. Mizah Tarzları Puanlarının Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Yaş	N	\bar{X}	SS	F	p
Katılımcı (Sosyal) Mizah	18-20 yaş	33	42,79	6,95	0,77	0,512
	21-23 yaş	76	42,29	8,56		
	24-26 yaş	52	42,98	7,46		
	27 yaş ve üstü	39	40,51	9,24		
Kendini Geliştirici Mizah	18-20 yaş	33	33,76	9,51	0,02	0,997
	21-23 yaş	76	33,96	9,91		
	24-26 yaş	52	34,10	10,05		
	27 yaş ve üstü	39	34,23	9,14		
Saldırgan Mizah	18-20 yaş	33	21,94	8,05	0,04	0,989
	21-23 yaş	76	22,13	7,70		
	24-26 yaş	52	21,67	8,04		
	27 yaş ve üstü	39	22,08	6,16		
Kendini Yıkıcı Mizah	18-20 yaş	33	26,94	8,50	0,65	0,583
	21-23 yaş	76	26,88	8,61		
	24-26 yaş	52	25,02	10,03		
	27 yaş ve üstü	39	25,36	7,62		

Mizah tarzları puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 4).

Tablo 5’te mizah tarzları puanlarının öğrenim durumuna göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 5. Mizah Tarzları Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Öğrenim Durumu	N	\bar{X}	SS	F	p
Katılımcı (Sosyal) Mizah	Ön lisans	34	41,26	6,38	0,39	0,675
	Lisans	11				
	Lisansüstü	4	42,18	8,47		
Kendini Geliştirici Mizah	Ön lisans	52	42,87	8,59	0,24	0,790
	Lisans	34	33,68	7,99		
	Lisansüstü	11				
Saldırgan Mizah	Ön lisans	4	33,75	10,09	0,48	0,618
	Lisans	52	34,81	9,83		
	Lisansüstü	34	23,03	7,56		
Kendini Yıkıcı Mizah	Ön lisans	4	21,60	7,80	0,60	0,547
	Lisans	52	22,10	6,93		
	Lisansüstü	34	27,62	8,10		

Mizah tarzları puanlarının öğrenim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 5).

Tablo 6’da mizah tarzları puanlarının anne-baba yaşam durumuna göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 6. Mizah Tarzları Puanlarının Anne-Baba Yaşam Durumuna Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Anne-Baba	N	\bar{X}	SS	t	p
Katılımcı (Sosyal) Mizah	İkisi de hayatta	179	42,65	7,70	2,26	0,025
	Anne/baba ölü	21	38,43	10,92		
Kendini Geliştirici Mizah	İkisi de hayatta	179	34,13	9,66	0,51	0,612
	Anne/baba ölü	21	33,00	9,92		
Saldırgan Mizah	İkisi de hayatta	179	21,60	7,54	-2,03	0,044
	Anne/baba ölü	21	25,10	6,77		
Kendini Yıkıcı Mizah	İkisi de hayatta	179	25,75	8,81	-1,71	0,090
	Anne/baba ölü	21	29,19	8,15		

Katılımcı (sosyal) ($t=2,26$; $p<0,05$) ve saldırgan ($t=-2,03$; $p<0,05$) mizah tarzı puanlarının anne-baba yaşam durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptandı (Tablo 6):

- Anne ve babası her ikisi de hayatta olan öğrencilerin katılımcı (sosyal) mizah tarzı puanları, anne/babası hayatta olmayan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 6).

- Anne/babası hayatta olmayan öğrencilerin saldırgan mizah tarzı puanları, anne ve babası her ikisi de hayatta olan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 6).

Kendini geliştirici ve kendini yıkıcı mizah tarzı puanlarının anne-baba yaşam durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı ($p>0,05$) (Tablo 6).

Tablo 7’de mizah tarzları puanlarının anne-baba birliktelik durumuna göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 7. Mizah Tarzları Puanlarının Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Anne-Baba	n	\bar{X}	SS	t	p
Katılımcı (Sosyal) Mizah	Birlikte	169	42,20	7,65	-0,02	0,988
	Ayrı	31	42,23	10,72		
Kendini Geliştirici Mizah	Birlikte	169	33,33	9,45	-2,36	0,019
	Ayrı	31	37,74	10,14		
Saldırgan Mizah	Birlikte	169	21,94	7,66	-0,13	0,898
	Ayrı	31	22,13	6,83		
Kendini Yıkıcı Mizah	Birlikte	169	26,32	8,86	0,79	0,432
	Ayrı	31	24,97	8,39		

Kendini geliştirici mizah tarzı puanlarının anne-baba birliktelik durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptandı ($t=-2,36$; $p<0,05$). Anne ve babası ayrı olan öğrencilerin kendini geliştirici mizah tarzı puanları, anne ve babası birlikte olan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 7).

Tablo 8'de mizah tarzları puanlarının anne öğrenim düzeyine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 8. Mizah Tarzları Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Öğrenim Düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	p
Katılımcı (Sosyal) Mizah	Okur yazar değil	15	38,00	6,08	1,35	0,254
	İlkokul	93	42,22	8,43		
	Ortaokul	25	42,92	6,61		
	Lise	46	42,28	8,69		
	Üniversite	21	44,14	8,42		
Kendini Geliştirici Mizah	Okur yazar değil	15	32,40	9,16	0,65	0,627
	İlkokul	93	33,25	9,68		
	Ortaokul	25	34,96	10,05		
	Lise	46	34,50	10,04		
	Üniversite	21	36,38	8,90		
Saldırgan Mizah	Okur yazar değil	15	23,80	6,24	0,37	0,832
	İlkokul	93	21,89	7,71		
	Ortaokul	25	21,44	7,76		
	Lise	46	22,28	7,72		
	Üniversite	21	20,95	7,23		
Kendini Yıkıcı Mizah	Okur yazar değil	15	27,60	5,23	0,33	0,854
	İlkokul	93	25,56	9,69		
	Ortaokul	25	26,28	9,54		
	Lise	46	26,00	7,83		
	Üniversite	21	27,52	8,05		

Mizah tarzları puanlarının anne öğrenim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 8).

Tablo 9'da mizah tarzları puanlarının baba öğrenim düzeyine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 9. Mizah Tarzları Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Öğrenim Boyutlar	Düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
Katılımcı (Sosyal) Mizah	İlkokul	66	40,97	8,55	1,55	0,203
	Ortaokul	42	43,71	5,78		
	Lise	44	41,27	10,00		
	Üniversite	48	43,44	7,37		
Kendini Geliştirici Mizah	İlkokul	66	32,86	9,84	1,24	0,295
	Ortaokul	42	32,74	10,83		
	Lise	44	35,75	8,49		
	Üniversite	48	35,13	9,26		
Saldırgan Mizah	İlkokul	66	21,86	7,16	1,29	0,281
	Ortaokul	42	20,24	7,65		
	Lise	44	23,34	8,52		
	Üniversite	48	22,38	6,83		
Kendini Yıkıcı Mizah	İlkokul	66	25,77	9,69	0,51	0,674
	Ortaokul	42	27,19	8,81		
	Lise	44	26,68	8,57		
	Üniversite	48	25,10	7,72		

Mizah tarzları puanlarının baba öğrenim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 9).

Tablo 10’da mizah tarzları puanlarının ailenin sosyo-ekonomik durumuna göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 10. Mizah Tarzları Puanlarının Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Sosyo-Ekonomik Düzey	n	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Katılımcı (Sosyal) Mizah	A-Düşük	13	39,00	8,40	3,05	0,049	C>A,B
	B-Orta	17	42,07	8,21			
	C-Yüksek	16	46,25	6,22			
Kendini Geliştirici Mizah	Düşük	13	35,00	11,60	1,98	0,141	
	Orta	17	33,53	9,53			
	Yüksek	16	38,44	8,86			
Saldırgan Mizah	Düşük	13	22,23	6,88	0,38	0,687	
	Orta	17	21,81	7,45			
	Yüksek	16	23,50	8,97			
Kendini Yıkıcı Mizah	Düşük	13	26,38	9,34	0,07	0,937	
	Orta	17	26,02	8,86			
	Yüksek	16	26,81	8,04			

Katılımcı (sosyal) mizah tarzı puanlarının ailenin-sosyo-ekonomik durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptandı ($F=3,05$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre ailesinin sosyo-ekonomik durumu yüksek olan öğrencilerin katılımcı (sosyal) mizah tarzı puanları, ailesinin ekonomik düzeyi düşük ve orta düzeyde olan öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 10).

Kendini geliştirici, saldırgan ve kendini yıkıcı mizah tarzları puanlarının ailenin sosyo-ekonomik durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 10).

Tablo 11’de mizah tarzları puanlarının kardeş sayısına göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 11. Mizah Tarzları Puanlarının Kardeş Sayısına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Kardeş Boyutlar	Sayısı	n	\bar{X}	SS	F	p
Katılımcı (Sosyal) Mizah	1 kardeş	20	43,40	8,20	0,88	0,454
	2 kardeş	73	43,04	8,24		
	3 kardeş	54	41,93	8,29		
	4 ve üstü	53	40,89	7,95		
Kendini Geliştirici Mizah	1 kardeş	20	32,75	11,45	0,14	0,937
	2 kardeş	73	34,30	9,48		
	3 kardeş	54	33,96	10,34		
	4 ve üstü	53	34,15	8,68		
Saldırgan Mizah	1 kardeş	20	22,05	7,82	0,84	0,472
	2 kardeş	73	22,85	7,24		
	3 kardeş	54	20,70	8,21		
	4 ve üstü	53	22,02	7,09		
Kendini Yıkıcı Mizah	1 kardeş	20	25,05	6,42	1,98	0,119
	2 kardeş	73	27,92	10,02		
	3 kardeş	54	24,24	8,01		
	4 ve üstü	53	25,92	8,21		

Mizah tarzları puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 11).

Tablo 12’de mizah tarzları puanlarının çocukluğunda kim tarafından yetiştirildiğine göre karşılaştırılmasına bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 12. Mizah Tarzları Puanlarının Çocukluğunda Kim Tarafından Yetiştirildiğine Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Boyutlar	Alt	Çocukluğunda Yetiştiren		n	\bar{X}	SS	t	p
		Anne/baba	Diğer					
Katılımcı Mizah	(Sosyal)	Anne/baba		177	42,33	7,73	0,59	0,557
		Diğer		23	41,26	11,17		
Kendini Mizah	Geliştirici	Anne/baba		177	33,77	9,93	-1,00	0,318
		Diğer		23	35,91	7,21		
Saldırgan Mizah		Anne/baba		177	22,05	7,57	0,39	0,696
		Diğer		23	21,39	7,26		
Kendini Mizah	Yıkıcı	Anne/baba		177	26,31	9,07	0,90	0,371
		Diğer		23	24,57	6,07		

Mizah tarzları puanlarının çocukluğunda kim tarafından yetiştirildiğine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 12).

3. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Tablo 13'te ebeveyn tutumları puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 13. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	SS	t	p
Kabul-İlgi	Kadın	135	27,64	4,83	0,85	0,397
	Erkek	65	27,05	4,31		
Kontrol-Denetleme	Kadın	135	21,94	6,32	7,29	0,000
	Erkek	65	15,72	3,91		
Psikolojik Özerklik	Kadın	135	24,58	5,24	1,15	0,251
	Erkek	65	23,71	4,48		

Kontrol-denetleme ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptandı ($t=7,29$; $p<0,05$). Kadın öğrencilerin ebeveynlerinin kontrol-denetleme tutumuna ilişkin algı puanları, erkek öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 13).

Kabul-ilgi ve psikolojik özerklik ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 13)

Tablo 14'te ebeveyn tutumları puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 14. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Yaş	n	\bar{X}	SS	F	p
Kabul-İlgi	18-20 yaş	33	28,12	4,59	0,48	0,698
	21-23 yaş	76	27,39	4,42		
	24-26 yaş	52	27,58	4,64		
	27 yaş ve üstü	39	26,82	5,27		
Kontrol-Denetleme	18-20 yaş	33	20,48	5,50	1,03	0,381
	21-23 yaş	76	20,70	6,51		
	24-26 yaş	52	19,17	5,71		
	27 yaş ve üstü	39	18,92	7,40		
Psikolojik Özerklik	18-20 yaş	33	25,00	4,62	0,42	0,738
	21-23 yaş	76	23,95	4,73		
	24-26 yaş	52	24,56	5,20		
	27 yaş ve üstü	39	24,03	5,69		

Ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 14).

Tablo 15'te ebeveyn tutumları puanlarının öğrenim durumuna göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 15. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Öğrenim Durumu	n	\bar{X}	SS	F	P
Kabul-İlgi	Ön lisans	34	26,32	4,48	1,20	0,304
	Lisans	11	27,68	4,71		
	Lisansüstü	4	27,69	4,65		
Kontrol-Denetleme	Ön lisans	34	19,97	5,91	0,00	0,998
	Lisans	11	19,89	6,44		
	Lisansüstü	4	19,94	6,54		
Psikolojik Özerklik	Ön lisans	34	23,35	4,20	1,52	0,221
	Lisans	11	24,16	5,08		
	Lisansüstü	4	25,21	5,30		

Ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanlarının öğrenim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 15).

Tablo 16'da ebeveyn tutumları puanlarının anne-baba yaşam durumuna göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 16. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Anne-Baba Yaşam Durumuna Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Anne-Baba	N	\bar{X}	SS	t	p
Kabul-İlgi	İkisi de hayatta	179	27,58	4,49	1,11	0,268
	Anne/baba ölü	21	26,38	5,97		
Kontrol-Denetleme	İkisi de hayatta	179	19,89	6,34	-0,17	0,865
	Anne/baba ölü	21	20,14	6,57		
Psikolojik Özerklik	İkisi de hayatta	179	24,56	5,07	2,24	0,026
	Anne/baba ölü	21	22,00	3,85		

Psikolojik özerklik ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanlarının anne-baba yaşam durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptandı ($t=2,24$; $p<0,05$). Anne ve babası her ikisi de hayatta olan öğrencilerin psikolojik özerklik algı puanları, anne/babası hayatta olmayan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 16).

Kabul-ilgi ve kontrol-denetleme ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanlarının anne-baba yaşam durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 16).

Tablo 17’de ebeveyn tutumları puanlarının anne-baba birliktelik durumuna göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 17. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Anne-Baba	n	\bar{X}	SS	t	p
Kabul-İlgi	Birlikte	169	27,67	4,59	1,55	0,122
	Ayrı	31	26,26	4,95		
Kontrol-Denetleme	Birlikte	169	19,99	6,42	0,38	0,701
	Ayrı	31	19,52	5,99		
Psikolojik Özerklik	Birlikte	169	24,22	5,01	-0,50	0,618
	Ayrı	31	24,71	5,09		

Ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanlarının anne-baba birliktelik durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 17).

Tablo 18’de ebeveyn tutumları puanlarının anne öğrenim düzeyine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 18. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Öğrenim Düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	P
Kabul-İlgi	Okur yazar değil	15	24,80	3,93	1,98	0,099
	İlkokul	93	27,28	4,92		
	Ortaokul	25	28,92	3,05		
	Lise	46	27,63	4,64		
	Üniversite	21	27,95	5,07		
Kontrol-Denetleme	Okur yazar değil	15	17,93	7,32	1,20	0,313
	İlkokul	93	20,33	5,92		
	Ortaokul	25	21,64	6,85		
	Lise	46	19,30	6,14		
	Üniversite	21	18,81	7,17		
Psikolojik Özerklik	Okur yazar değil	15	22,33	5,37	0,93	0,445
	İlkokul	93	24,15	4,64		
	Ortaokul	25	24,12	5,11		
	Lise	46	25,04	5,33		
	Üniversite	21	24,90	5,54		

Ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanlarının anne öğrenim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 18).

Tablo 19’da ebeveyn tutumları puanlarının baba öğrenim düzeyine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 19. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Boyutlar	Alt Öğrenim Düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Kabul-İlgi	İlkokul	66	26,39	5,10	2,05	0,108	
	Ortaokul	42	27,79	4,58			
	Lise	44	27,57	4,17			
	Üniversite	48	28,50	4,37			
Kontrol-Denetleme	A-İlkokul	66	19,21	6,31	4,07	0,008	B,C>D
	B-Ortaokul	42	21,88	6,44			
	C-Lise	44	21,30	6,64			
	D-Üniversite	48	17,92	5,38			
Psikolojik Özerklik	İlkokul	66	24,29	5,27	0,80	0,496	
	Ortaokul	42	23,50	4,75			
	Lise	44	24,16	5,63			
	Üniversite	48	25,13	4,24			

Kontrol-denetleme ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanlarının baba öğrenim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptandı ($F=4,07$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre babası ortaokul ve lise düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin kontrol-denetleme algı puanları, babası üniversite düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 19).

Kabul-ilgi ve psikolojik özerklik ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanlarının baba öğrenim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 19).

Tablo 20’de ebeveyn tutumları puanlarının ailenin sosyo-ekonomik durumuna göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 20. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Sosyo-Ekonomik Düzey	n	\bar{X}	SS	F	p
Kabul-İlgi	Düşük	13	26,08	5,51	0,88	0,417
	Orta	17	27,47	4,63		
	Yüksek	16	28,38	4,33		
Kontrol-Denetleme	Düşük	13	18,15	6,41	0,87	0,422
	Orta	17	20,16	6,17		
	Yüksek	16	18,81	8,06		
Psikolojik Özerklik	Düşük	13	23,77	4,97	1,20	0,304
	Orta	17	24,16	4,98		
	Yüksek	16	26,13	5,29		

Ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanlarının ailenin sosyo-ekonomik durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 20).

Tablo 21’de ebeveyn tutumları puanlarının kardeş sayısına göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 21. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Kardeş Sayısına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Kardeş Boyutlar	Sayısı	n	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Kabul-İlgi	A-1 kardeş	20	29,30	4,60	2,97	0,033	A,B,C>D
	B-2 kardeş	73	27,45	4,65			
	C-3 kardeş	54	28,09	4,24			
	D-4 ve üstü	53	26,09	4,84			
Kontrol-Denetleme	1 kardeş	20	20,65	6,51	1,31	0,273	
	2 kardeş	73	18,97	5,72			
	3 kardeş	54	21,13	6,63			
	4 ve üstü	53	19,72	6,76			
Psikolojik Özerklik	1 kardeş	20	23,95	5,63	0,20	0,893	
	2 kardeş	73	24,66	5,28			
	3 kardeş	54	24,13	4,33			
	4 ve üstü	53	24,09	5,16			

Kabul-ilgi ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptandı ($F=2,97$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre kardeşi olmayan, kendisi dahil 2 ve 3 kardeş olan öğrencilerin kabul-ilgi algı puanları, kendisi dahil 4 ve daha fazla kardeş olan öğrencilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 21).

Kontrol-denetleme ve psikolojik özerklik ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 21).

Tablo 22’de ebeveyn tutumları puanlarının çocukluğunda kim tarafından yetiştirildiğine göre karşılaştırılmasına bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 22. Ebeveyn Tutumları Puanlarının Çocukluğunda Kim Tarafından Yetiştirildiğine Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Boyutlar	Alt da Yetiştiren	Çocukluğunda					
		n	\bar{X}	SS	t	p	
Kabul-İlgi	Anne/baba	177	27,47	4,64	0,16	0,874	
	Diğer	23	27,30	4,97			
Kontrol-Denetleme	Anne/baba	177	19,97	6,37	0,28	0,777	
	Diğer	23	19,57	6,32			
Psikolojik Özerklik	Anne/baba	177	24,30	4,93	0,03	0,972	
	Diğer	23	24,26	5,76			

Ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanlarının çocukluğunda kim tarafından yetiştirildiğine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 22).

4. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Tablo 23'te mükemmeliyetçilik puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 23. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	SS	T	p
Hata Yapma Endişesi	Kadın	135	2,52	0,87	-2,03	0,044
	Erkek	65	2,79	0,89		
Kişisel Standartlar	Kadın	135	2,98	0,74	-2,12	0,036
	Erkek	65	3,21	0,64		
Ailesel Beklentiler	Kadın	135	2,88	0,97	-1,71	0,089
	Erkek	65	3,13	0,89		
Aileden Eleştiri	Kadın	135	2,15	0,93	-2,43	0,016
	Erkek	65	2,49	0,90		
Yaptığından Emin Olamama	Kadın	135	2,63	0,86	-1,27	0,206
	Erkek	65	2,79	0,75		
Düzen	Kadın	135	3,87	0,98	1,79	0,074
	Erkek	65	3,61	0,89		
TOPLAM	Kadın	135	100,36	20,67	-1,94	0,053
	Erkek	65	106,28	19,06		

Ailesel beklentiler, yaptığından emin olamama, düzen ve mükemmeliyetçilik toplam puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı ($p>0,05$) (Tablo 23).

Tablo 24'te mükemmeliyetçilik puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 24. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Yaş	n	\bar{X}	SS	F	P	Anlamlı Fark
Hata Yapma Endişesi	18-20 yaş	33	2,42	0,78	0,77	0,512	
	21-23 yaş	76	2,60	0,83			
	24-26 yaş	52	2,66	0,97			
	27 yaş ve üstü	39	2,72	0,96			
Kişisel Standartlar	18-20 yaş	33	2,92	0,80	1,10	0,351	
	21-23 yaş	76	3,00	0,67			
	24-26 yaş	52	3,13	0,74			
	27 yaş ve üstü	39	3,18	0,70			
Ailesel Beklentiler	A-18-20 yaş	33	2,53	0,82	3,97	0,009	B,C,D>A
	B-21-23 yaş	76	2,92	0,96			
	C-24-26 yaş	52	3,22	0,91			
	D-27 yaş ve üstü	39	3,07	0,97			
Aileden Eleştiri	18-20 yaş	33	2,02	0,81	1,52	0,211	
	21-23 yaş	76	2,23	0,93			
	24-26 yaş	52	2,32	0,99			
	27 yaş ve üstü	39	2,47	0,95			
Yaptığından Emin Olamama	18-20 yaş	33	2,62	0,74	0,09	0,963	
	21-23 yaş	76	2,69	0,88			
	24-26 yaş	52	2,69	0,88			
	27 yaş ve üstü	39	2,72	0,77			
Düzen	18-20 yaş	33	3,74	1,14	1,71	0,167	
	21-23 yaş	76	3,73	0,91			
	24-26 yaş	52	4,03	0,81			
	27 yaş ve üstü	39	3,60	1,04			
TOPLAM	18-20 yaş	33	95,76	20,15	2,12	0,099	
	21-23 yaş	76	101,12	18,70			
	24-26 yaş	52	106,31	21,64			
	27 yaş ve üstü	39	104,72	20,73			

Ailesel beklentiler mükemmeliyetçilik puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptandı ($F=3,97$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre 21-23 yaş, 24-26 yaş ve 27 yaş ve üstü öğrencilerin ailesel beklentiler mükemmeliyetçilik puanları, 18-20 yaş grubu öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 24).

Hata yapma endişesi, kişisel standartlar, aileden eleştiri, yaptığından emin olamama, düzen ve mükemmeliyetçilik toplam puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı ($p>0,05$) (Tablo 24).

Tablo 25'te mükemmeliyetçilik puanlarının öğrenim durumuna göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 25. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Öğrenim Durumu	n	\bar{X}	SS	F	p
Hata Yapma Endişesi	Ön lisans	34	2,76	0,93	0,61	0,546
	Lisans	11	2,59	0,84		
	Lisansüstü	4	2,55	0,95		
Kişisel Standartlar	Ön lisans	34	2,97	0,69	0,40	0,673
	Lisans	11	3,09	0,75		
	Lisansüstü	4	3,03	0,68		
Ailesel Beklentiler	Ön lisans	34	3,08	1,07	0,70	0,499
	Lisans	11	2,89	0,90		
	Lisansüstü	4	3,03	0,97		
Aileden Eleştiri	Ön lisans	34	2,26	0,92	0,05	0,950
	Lisans	11	2,28	0,95		
	Lisansüstü	4	2,23	0,91		
Yaptığından Emin Olamama	Ön lisans	34	2,76	0,71	0,40	0,669
	Lisans	11	2,70	0,89		
	Lisansüstü	4	2,61	0,79		
Düzen	Ön lisans	34	3,70	0,91	0,25	0,782
	Lisans	11	3,82	0,98		
	Lisansüstü	4	3,76	0,96		
TOPLAM	Ön lisans	34	103,12	21,66	0,09	0,911
	Lisans	11	102,48	18,99		
	Lisansüstü	4	101,31	22,45		

Mükemmeliyetçilik puanlarının öğrenim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 25).

Tablo 26'da mükemmeliyetçilik puanlarının anne-baba yaşam durumuna göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 26. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Anne-Baba Yaşam Durumuna Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Anne-Baba	n	\bar{X}	SS	t	p
Hata Yapma Endişesi	İkisi de hayatta	179	2,58	0,89	-1,13	0,259
	Anne/baba ölü	21	2,82	0,81		
Kişisel Standartlar	İkisi de hayatta	179	3,04	0,72	-0,47	0,640
	Anne/baba ölü	21	3,12	0,68		
Ailesel Beklentiler	İkisi de hayatta	179	2,95	0,96	-0,63	0,528
	Anne/baba ölü	21	3,09	0,87		
Aileden Eleştiri	İkisi de hayatta	179	2,25	0,95	-0,67	0,505
	Anne/baba ölü	21	2,39	0,84		
Yaptığından Olamama	İkisi de hayatta	179	2,66	0,84	-1,42	0,156
	Anne/baba ölü	21	2,93	0,77		
Düzen	İkisi de hayatta	179	3,78	0,96	0,03	0,974
	Anne/baba ölü	21	3,78	0,98		
TOPLAM	İkisi de hayatta	179	101,82	20,70	-0,95	0,341
	Anne/baba ölü	21	106,29	16,42		

Mükemmeliyetçilik puanlarının anne-baba yaşam durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 26).

Tablo 27’de mükemmeliyetçilik puanlarının anne-baba birliktelik durumuna göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 27. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Anne-Baba Birliktelik Durumuna Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Anne-Baba	n	\bar{X}	SS	t	P
Hata Yapma Endişesi	Birlikte	169	2,65	0,89	1,47	0,144
	Ayrı	31	2,40	0,82		
Kişisel Standartlar	Birlikte	169	3,08	0,74	1,34	0,181
	Ayrı	31	2,89	0,59		
Ailesel Beklentiler	Birlikte	169	3,02	0,92	2,04	0,042
	Ayrı	31	2,65	1,02		
Aileden Eleştiri	Birlikte	169	2,24	0,89	-0,80	0,425
	Ayrı	31	2,39	1,16		
Yaptığından Olamama	Birlikte	169	2,70	0,83	0,64	0,522
	Ayrı	31	2,60	0,83		
Düzen	Birlikte	169	3,83	0,94	1,64	0,104
	Ayrı	31	3,53	1,01		
TOPLAM	Birlikte	169	103,36	20,47	1,76	0,080
	Ayrı	31	96,42	18,58		

Mükemmeliyetçilik puanlarının anne-baba birliktelik durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 27).

Tablo 28’de mükemmeliyetçilik puanlarının anne öğrenim düzeyine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 28. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Öğrenim Düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	p
Hata Yapma Endişesi	Okur yazar değil	15	2,73	0,50	0,29	0,885
	İlkokul	93	2,65	0,90		
	Ortaokul	25	2,61	0,87		
	Lise	46	2,50	0,97		
	Üniversite	21	2,59	0,88		
Kişisel Standartlar	Okur yazar değil	15	3,06	0,47	0,12	0,976
	İlkokul	93	3,07	0,71		
	Ortaokul	25	3,09	0,63		
	Lise	46	3,03	0,83		
	Üniversite	21	2,97	0,82		
Ailesel Beklentiler	Okur yazar değil	15	3,27	0,85	2,09	0,083
	İlkokul	93	2,89	0,92		
	Ortaokul	25	3,21	0,93		
	Lise	46	2,74	0,98		
	Üniversite	21	3,25	0,96		
Aileden Eleştiri	Okur yazar değil	15	2,62	0,82	0,98	0,418
	İlkokul	93	2,16	0,95		
	Ortaokul	25	2,31	1,00		
	Lise	46	2,28	0,89		
	Üniversite	21	2,40	0,95		
Yaptığından Emin Olamama	Okur yazar değil	15	2,75	0,57	0,40	0,807
	İlkokul	93	2,72	0,84		
	Ortaokul	25	2,55	0,99		
	Lise	46	2,73	0,77		
	Üniversite	21	2,55	0,91		
Düzen	Okur yazar değil	15	3,44	0,76	2,36	0,055
	İlkokul	93	3,98	0,91		
	Ortaokul	25	3,85	0,77		
	Lise	46	3,59	1,09		
	Üniversite	21	3,53	1,02		
TOPLAM	Okur yazar değil	15	104,53	15,10	0,39	0,818
	İlkokul	93	103,24	20,52		
	Ortaokul	25	103,64	20,63		
	Lise	46	99,24	21,74		
	Üniversite	21	101,52	19,98		

Mükemmeliyetçilik puanlarının anne öğrenim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 28).

Tablo 29’da mükemmeliyetçilik puanlarının baba öğrenim düzeyine göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 29. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Öğrenim Düzeyi	n	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Hata Yapma Endişesi	İlkokul	66	2,67	0,97	1,24	0,296	
	Ortaokul	42	2,72	0,80			
	Lise	44	2,39	0,80			
	Üniversite	48	2,62	0,90			
Kişisel Standartlar	İlkokul	66	3,19	0,67	1,96	0,121	
	Ortaokul	42	2,98	0,57			
	Lise	44	2,87	0,77			
	Üniversite	48	3,09	0,82			
Ailesel Beklentiler	İlkokul	66	2,91	1,05	0,14	0,938	
	Ortaokul	42	2,96	0,82			
	Lise	44	3,01	1,02			
	Üniversite	48	3,00	0,86			
Aileden Eleştiri	İlkokul	66	2,27	1,00	0,16	0,922	
	Ortaokul	42	2,18	0,68			
	Lise	44	2,32	1,08			
	Üniversite	48	2,27	0,91			
Yaptığından Emin Olamama	İlkokul	66	2,67	0,85	1,07	0,365	
	Ortaokul	42	2,88	0,77			
	Lise	44	2,57	0,84			
	Üniversite	48	2,65	0,85			
Düzen	İlkokul	66	3,72	0,95	1,56	0,200	
	Ortaokul	42	4,03	0,94			
	Lise	44	3,83	0,91			
	Üniversite	48	3,61	1,01			
TOPLAM	İlkokul	66	103,29	21,67	0,51	0,673	
	Ortaokul	42	104,36	16,51			
	Lise	44	99,34	19,80			
	Üniversite	48	101,79	22,04			

Mükemmeliyetçilik puanlarının baba öğrenim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 29)

Tablo 30'da mükemmeliyetçilik puanlarının ailenin sosyo-ekonomik durumuna göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 30. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Sosyo-Ekonomik Düzey	n	\bar{X}	SS	F	p
Hata Yapma Endişesi	Düşük	13	2,42	0,76	0,65	0,522
	Orta	17				
	Yüksek	1	2,64	0,90		
Kişisel Standartlar	Düşük	13	3,15	0,58	0,68	0,507
	Orta	17				
	Yüksek	1	3,06	0,72		
Ailesel Beklentiler	Düşük	13	2,91	0,83	0,03	0,970
	Orta	17				
	Yüksek	1	2,97	0,93		
Aileden Eleştiri	Düşük	13	2,12	1,16	0,44	0,644
	Orta	17				
	Yüksek	1	2,26	0,89		
Yaptığından Emin Olamama	Düşük	13	2,48	1,03	0,85	0,431
	Orta	17				
	Yüksek	1	2,72	0,82		
Düzen	Düşük	13	3,90	0,61	0,88	0,416
	Orta	17				
	Yüksek	1	3,80	0,97		
TOPLAM	Düşük	13	100,92	19,56	0,50	0,610
	Orta	17				
	Yüksek	1	102,82	20,44		
		16	97,69	20,05		

Mükemmeliyetçilik puanlarının ailenin sosyo-ekonomik durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 30).

Tablo 31’de mükemmeliyetçilik puanlarının kardeş sayısına göre karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 31. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Kardeş Sayısına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Kardeş Boyutlar		Sayısı	N	\bar{X}	SS	F	p
Hata Yapma Endişesi	1 kardeş	20	2,58	0,94	1,73	0,162	
	2 kardeş	73	2,55	0,84			
	3 kardeş	54	2,84	1,04			
	4 ve üstü	53	2,48	0,72			
Kişisel Standartlar	1 kardeş	20	3,16	0,69	0,26	0,854	
	2 kardeş	73	3,01	0,69			
	3 kardeş	54	3,05	0,78			
	4 ve üstü	53	3,08	0,72			
Ailesel Beklentiler	1 kardeş	20	2,78	0,76	0,63	0,594	
	2 kardeş	73	2,91	0,96			
	3 kardeş	54	3,09	1,02			
	4 ve üstü	53	2,97	0,92			
Aileden Eleştiri	1 kardeş	20	2,39	0,81	0,23	0,878	
	2 kardeş	73	2,28	0,96			
	3 kardeş	54	2,26	0,95			
	4 ve üstü	53	2,19	0,95			
Yaptığından Emin Olamama	1 kardeş	20	3,06	0,74	1,55	0,203	
	2 kardeş	73	2,63	0,82			
	3 kardeş	54	2,64	0,94			
	4 ve üstü	53	2,66	0,73			
Düzen	1 kardeş	20	3,91	1,02	0,33	0,803	
	2 kardeş	73	3,75	0,86			
	3 kardeş	54	3,72	1,13			
	4 ve üstü	53	3,86	0,88			
TOPLAM	1 kardeş	20	104,55	20,15	0,40	0,757	
	2 kardeş	73	100,86	18,35			
	3 kardeş	54	104,22	23,67			
	4 ve üstü	53	101,42	19,54			

Mükemmeliyetçilik puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 31).

Tablo 32’de mükemmeliyetçilik puanlarının çocukluğunda kim tarafından yetiştirildiğine göre karşılaştırılmasına bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 32. Mükemmeliyetçilik Puanlarının Çocukluğunda Kim Tarafından Yetiştirildiğine Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Boyutlar	Alt	Çocukluğunda Yetiştiren		n	\bar{X}	SS	t	p
		Anne/baba	Diğer					
Hata Endişesi	Yapma	Anne/baba		177	2,63	0,88	0,88	0,382
		Diğer		23	2,46	0,93		
Kişisel Standartlar		Anne/baba		177	3,07	0,70	0,86	0,391
		Diğer		23	2,93	0,83		
Ailesel Beklentiler		Anne/baba		177	2,96	0,94	0,03	0,977
		Diğer		23	2,96	1,02		
Aileden Eleştiri		Anne/baba		177	2,23	0,91	-1,41	0,160
		Diğer		23	2,52	1,07		
Yaptığından Olamama	Emin	Anne/baba		177	2,69	0,82	0,40	0,689
		Diğer		23	2,62	0,90		
Düzen		Anne/baba		177	3,82	0,96	1,36	0,175
		Diğer		23	3,53	0,94		
TOPLAM		Anne/baba		177	102,67	19,80	0,75	0,456
		Diğer		23	99,30	24,12		

Mükemmeliyetçilik puanlarının çocukluğunda kim tarafından yetiştirildiğine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği saptandı (Tablo 32).

Değişkenler Arası İlişkiye Ait Bulgular

Tablo 33'te mizah tarzları, ebeveyn tutumları ve mükemmeliyetçilik puanları arasındaki ilişkiye ait Pearson korelasyon testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 33. Değişkenler Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. Katılımcı (Sosyal) Mizah	0,45**	-0,14*	0,16*	0,23**	0,12	0,15*	-0,16*	-0,12	-0,02	-0,09	-0,08	0,03	-0,12
2. Kendini Geliştirici Mizah	1	-0,11	0,32**	0,27**	0,00	0,11	-0,06	0,03	0,04	-0,05	-0,04	0,11	0,01
3. Saldırgan Mizah		1	0,29**	-0,09	-0,21**	-0,11	0,23**	0,04	0,05	0,16*	0,18**	-0,20**	0,10
4. Kendini Yıkıcı Mizah			1	0,10	0,00	-0,25**	0,30**	0,21**	0,22**	0,12	0,35**	0,02	0,30**
5. Kabul-İlgi				1	0,16*	0,05	0,09	0,11	0,16*	-0,18**	0,04	0,25**	0,14*
6. Kontrol-Denetleme					1	-0,25**	0,04	-0,06	0,20**	0,05	0,08	0,11	0,09
7. Psikolojik Özerklik						1	-0,41**	-0,21**	-0,52**	-0,51**	-0,34**	0,00	-0,47**
8. Hata Yapma Endişesi							1	0,61**	0,58**	0,51**	0,57**	0,03	0,86**
9. Kişisel Standartlar								1	0,40**	0,26**	0,34**	0,20**	0,75**
10. Ailesel Beklentiler									1	0,52**	0,33**	0,06	0,72**
11. Aileden Eleştiri										1	0,45**	-0,12	0,60**
12. Yaptığından Emin Olamama											1	0,12	0,65**
13. Düzen												1	0,36**
14. MÜKEMMELİYETÇİLİK													1

Katılımcı (sosyal) mizah tarzı puanı ile kabul-ilgi ($r=0,23$; $p<0,05$) ve psikolojik özerklik ($r=0,15$; $p<0,05$) ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki saptandı. Ebeveynlerinin kabul-ilgi ve psikolojik özerklik tutumlarını yüksek düzeyde algılayan öğrencilerin katılımcı (sosyal) mizah tarzları da yüksektir (Tablo 33). Katılımcı (sosyal) mizah tarzı ile kontrol-denetleme ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanları arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$) (Tablo 33).

Katılımcı (sosyal) mizah tarzı puanı ile hata yapma endişesi mükemmeliyetçilik puanı arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki saptandı ($r=-0,16$; $p<0,05$). Katılımcı (sosyal) mizah tarzı yüksek olan öğrencilerin hata yapma endişesi düşüktür (Tablo 33). Katılımcı (sosyal) mizah tarzı ile diğer mükemmeliyetçilik alt boyut puanları arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$) (Tablo 33).

Kendini geliştirici mizah tarzı puanı ile kabul-ilgi ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki saptandı ($r=0,27$; $p<0,05$). Ebeveynlerinin kabul-ilgi tutumunu yüksek düzeyde algılayan öğrencilerin kendini

geliştirici mizah tarzları da yüksektir (Tablo 33). Kendini geliştirici mizah tarzı ile kontrol-denetleme ve psikolojik özerklik ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanları arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$) (Tablo 33).

Kendini geliştirici mizah tarzı puanı ile mükemmeliyetçilik puanları arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$) (Tablo 33).

Saldırgan mizah tarzı puanı ile kontrol-denetleme ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanları arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki saptandı ($r=-0,21$; $p<0,05$). Ebeveynlerinin kontrol-denetleme tutumunu yüksek düzeyde algılayan öğrencilerin saldırgan mizah tarzları düşüktür (Tablo 33). Saldırgan mizah tarzı ile kontrol-ilgi ve psikolojik özerklik ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanları arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$). Saldırgan mizah tarzı puanı ile hata yapma endişesi ($r=0,23$; $p<0,05$), aileden eleştiri ($r=0,16$; $p<0,05$), yaptığından emin olamama ($r=0,18$; $p<0,05$) mükemmeliyetçilik puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki; saldırgan mizah tarzı puanı ile düzen mükemmeliyetçilik puanları arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki saptandı ($r=-0,20$; $p<0,05$) (Tablo 33). Saldırgan mizah tarzı yüksek olan öğrencilerin hata yapma endişesi, aileden eleştiri ve yaptığından emin olamama mükemmeliyetçilik puanları da yüksektir. Saldırgan mizah tarzı yüksek olan öğrencilerin düzen mükemmeliyetçilik puanları düşüktür. Saldırgan mizah tarzı puanları ile kişisel standartlar, ailesel beklentiler ve mükemmeliyetçilik toplam puanları arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$) (Tablo 33).

Kendini yıkıcı mizah tarzı puanı ile psikolojik özerklik ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanları arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki saptandı ($r=-0,25$; $p<0,05$). Ebeveynlerinin psikolojik özerklik tutumunu yüksek düzeyde algılayan öğrencilerin kendini yıkıcı mizah tarzı düşüktür (Tablo 33). Kendini yıkıcı mizah tarzı ile kabul-ilgi ve kontrol-denetleme ebeveyn tutumlarına ilişkin algı puanları arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$). Kendini yıkıcı mizah tarzı puanı ile hata yapma endişesi ($r=0,30$; $p<0,05$), kişisel standartlar ($r=0,21$; $p<0,05$), ailesel beklentiler ($r=0,22$; $p<0,05$), yaptığından emin olamama ($r=0,35$; $p<0,05$), mükemmeliyetçilik toplam ($r=0,30$; $p<0,05$) puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki saptandı (Tablo 33). Kendini yıkıcı mizah tarzı yüksek olan öğrencilerin hata yapma endişesi, kişisel standartlar, ailesel beklentiler, yaptığından emin olamama ve mükemmeliyetçilik

toplam puanları da yüksektir. Kendini yıkıcı mizah tarzı puanları ile aileden eleştiri ve düzen mükemmeliyetçilik puanları arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$) (Tablo 33).

Kabul-ilgi ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanı ile ailesel beklentiler ($r=0,16$; $p<0,05$), düzen ($r=0,25$; $p<0,05$) ve mükemmeliyetçilik toplam ($r=0,14$; $p<0,05$) puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki; kabul-ilgi ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanı ile aileden eleştiri mükemmeliyetçilik ($r=-0,18$; $p<0,05$) puanı arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki saptandı. Ebeveynlerinin kabul-ilgi tutumunu yüksek düzeyde algılayan öğrencilerin ailesel beklentiler, düzen ve mükemmeliyetçilikleri yüksektir. Ebeveynlerinin kabul-ilgi tutumunu yüksek düzeyde algılayan öğrencilerin aileden eleştiri mükemmeliyetçilikleri düşüktür. Kabul-ilgi ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanı ile hata yapma endişesi, kişisel standartlar ve yaptığından emin olamama mükemmeliyetçilik puanları arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$) (Tablo 33).

Kontrol-denetleme ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanı ile ailesel beklentiler mükemmeliyetçilik puanı arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki ($r=0,20$; $p<0,05$). Ebeveynlerinin kontrol-denetleme tutumunu yüksek düzeyde algılayan öğrencilerin ailesel beklentiler mükemmeliyetçiliği de yüksektir. Kontrol-denetleme ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanı ile hata yapma endişesi, kişisel standartlar, aileden eleştiri, yaptığından emin olamama, düzen ve mükemmeliyetçilik toplam puanları arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$) (Tablo 33).

Psikolojik özerklik ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanı ile hata yapma endişesi ($r=-0,41$; $p<0,05$), kişisel standartlar ($r=-0,21$), ailesel beklentiler ($r=-0,52$; $p<0,05$), aileden eleştiri ($r=-0,51$; $p<0,05$), yaptığından emin olamama ($r=-0,34$; $p<0,05$) ve mükemmeliyetçilik toplam ($r=-0,47$; $p<0,05$) puanları puanı arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki. Ebeveynlerinin psikolojik özerklik tutumunu yüksek düzeyde algılayan öğrencilerin hata yapma endişesi, kişisel standartlar, ailesel beklentiler, aileden eleştiri, yaptığından emin olamama ve genel olarak mükemmeliyetçilikleri düşüktür. Psikolojik özerklik ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanı ile düzen mükemmeliyetçilik puanı arasında anlamlı ilişki tespit edilmedi ($p>0,05$) (Tablo 33).

Tablo 34'te mizah tarzlarının mükemmeliyetçilik üzerindeki etkisine ait çoklu regresyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 34. Mizah Tarzlarının Mükemmeliyetçilik Üzerindeki Etkisine Ait Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	B	SH_B	β	T	P
Sabit	102,398	9,070		11,290	0,000
Katılımcı (Sosyal) Mizah	-0,404	0,189	-0,162	-2,138	0,034
Kendini Geliştirici Mizah	-0,060	0,167	0,029	-0,361	0,719
Saldırgan Mizah	-0,067	0,196	0,025	-0,344	0,732
Kendini Yıkıcı Mizah	0,784	0,176	0,339	4,461	0,000
$F_{(4;195)}=6,431; p=0,000; R^2=0,117; \Delta R^2=0,098$					

Mizah tarzları ile mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiyi gösteren modelin uygun olduğu görülmektedir ($F_{(4;195)}=6,43; p<0,05$). Mizah tarzları, mükemmeliyetçilikteki değişimin yaklaşık %10'unu açıklamaktadır ($\Delta R^2=0,098$) (Tablo 34).

Regresyon katsayıları ve anlamlılığına ilişkin t testi sonuçlarına göre katılımcı (sosyal) mizah tarzının mükemmeliyetçilik üzerinde negatif yönlü ve anlamlı ($\beta=-0,16; t=-2,14; p<0,05$), kendini yıkıcı mizah tarzının mükemmeliyetçilik üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı ($\beta=0,34; t=4,46; p<0,05$) etkiye sahip olduğu; kendini geliştirici ve saldırgan mizah tarzlarının mükemmeliyetçilik üzerinde anlamlı etkiye sahip olmadığı saptandı ($p>0,05$). Elde edilen bulgulara göre katılımcı (sosyal) mizah tarzı mükemmeliyetçiliğin azalmasına; kendini yıkıcı mizah tarzı mükemmeliyetçiliğin artmasına neden olmaktadır.

Regresyon analizi sonuçlarına göre mizah tarzlarının, mükemmeliyetçilik üzerindeki etkisine ait matematiksel model aşağıdaki gibidir:

$$\text{Mükemmeliyetçilik} = 102,40 + 0,34 * \text{kendini yıkıcı mizah} - 0,16 * \text{katılımcı (sosyal) mizah} - 0,03 * \text{kendini geliştirici mizah} - 0,02 * \text{saldırgan mizah}$$

Tablo 35'te ebeveyn tutumlarının mükemmeliyetçilik üzerindeki etkisine ait çoklu regresyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 35. Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Mükemmeliyetçilik Üzerindeki Etkisine Ait Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	B	SH_B	B	T	P
Sabit	133,889	10,354		12,932	0,000
Kabul-İlgi	0,782	0,273	0,180	2,864	0,005
Kontrol-Denetleme	-0,199	0,207	-0,062	-0,960	0,338
Psikolojik Özerklik	-2,022	0,259	-0,499	-7,811	0,000

$F_{(3;196)}=22,532$; $p=0,000$; $R^2=0,256$; $\Delta R^2=0,244$

Algılanan ebeveyn tutumları ile mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiyi gösteren modelin uygun olduğu görülmektedir ($F_{(3;196)}=22,53$; $p<0,05$). Ebeveyn tutumları, mükemmeliyetçilikteki değişimin yaklaşık %24'ünü açıklamaktadır ($\Delta R^2=0,244$) (Tablo 35).

Regresyon katsayıları ve anlamlılığına ilişkin t testi sonuçlarına göre kabul-ilgi ebeveyn tutumunun mükemmeliyetçilik üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı ($\beta=0,18$; $t=2,86$; $p<0,05$), psikolojik özerklik ebeveyn tutumunun mükemmeliyetçilik üzerinde negatif yönlü ve anlamlı ($\beta=-0,50$; $t=-7,81$; $p<0,05$) etkiye sahip olduğu; kontrol-denetleme ebeveyn tutumunun mükemmeliyetçilik üzerinde anlamlı etkiye sahip olmadığı saptandı ($p>0,05$). Elde edilen bulgulara göre kabul-ilgi ebeveyn tutumu mükemmeliyetçiliğin artmasına; psikolojik özerklik ebeveyn tutumu mükemmeliyetçiliğin azalmasına neden olmaktadır.

Regresyon analizi sonuçlarına göre ebeveyn tutumlarının, mükemmeliyetçilik üzerindeki etkisine ait matematiksel model aşağıdaki gibidir:

$$\text{Mükemmeliyetçilik} = 133,89 - 0,50*\text{psikolojik özerklik} + 0,18*\text{kabul-ilgi} - 0,06*\text{kontrol-denetleme}$$

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

5.1. TARTIŞMA

Mükemmeliyetçilik genellikle “mükemmel olma” ya da “mükemmel bir şey yapmak” ile karıştırılır. Birçok insan, bunun iyi bir tutum olması gerektiğini varsayar. Mükemmeliyetçilik aslında, hayatı güçlü bir şekilde etkileyen yüksek standartları karşılamak için bireyi baskı altına almayı hedefleyen bir tutum olabilmektedir. Bu tutumun aşıraya kaçması ise, ruh sağlığı için tehlike teşkil etmektedir. Mükemmeliyetçilik olgusu, algılanan ebeveyn tutumu ve mizah tarzları ile ilişkili olmaktadır (Fursland ve ark., 2009).

Mizah tarzları, bireylerin günlük yaşamda mizah kullanımında farklılık gösterme biçimleriyle ilgili bir araştırma konusudur. İnsan oğlu geçmişten günümüze; her yaşta ve yaşantıda, mizahla iç içe yaşamaktadır; ancak kullandıkları yol büyük ölçüde değişmektedir. Mizah tarzları, duruma bağlı olarak biraz farklılık gösterse de, bireyler arasında nispeten istikrarlı bir kişilik özelliği olma eğilimindedir. Yani, bireyler zaman içinde mizahı kullanma biçimlerinde oldukça tutarlıdırlar. Mizah tarzları, kişinin mükemmeliyetçilik arzusunu da etkileyebilmektedir (Ruch, 1998; s. 159 - 178).

Algılanan aile tutumu, bir çocuğun bebeklikten yetişkinliğe fiziksel, duygusal, sosyal ve entelektüel gelişimini destekleme sürecidir (Brooks, 2012). Ebeveynlik; bir çocuğu büyütmenin yalnızca biyolojik faktörlere değil, karşılıklı kurulan iletişime de dayanmaktadır.

Algılanan aile tutumlarına, tarihsel çerçeveden bakıldığında; devletlerin ve toplumun çocuk yetiştirme konusunda rolünün oldukça önemli olduğu bilinmektedir. Ancak yine de algılanan aile tutumunda yoğunluklu olarak aile ele alınmaktadır (Schechter, Willheim, 2009). Ebeveynlik stilleri tarihsel zaman dilimi, ırk / etnik köken,

sosyal sınıf ve diğer sosyal özelliklere göre değişir. Ek olarak araştırmalar incelendiğinde; hem tarihsel, hem de olumsuz yan etkilerin ortaya çıkmasıyla birlikte ebeveyn ve çocuk psikopatolojisi açısından; ebeveyn tarihinin, aile tutumlarının duyarlılığını güçlü bir şekilde etkileyebileceğini desteklemiştir (Grienenberger ve ark., 2005).

Tezin ilk hipotezi olan “kadın öğrencilerin katılımcı sosyal mizah tarzı yoğunlukta, erkek öğrencilerin saldırgan mizah tarzı yoğundur.” öngörüsü, “kadın öğrencilerin katılımcı (sosyal) mizah tarzı puanları, erkek öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir” ve “erkek öğrencilerin saldırgan mizah tarzı puanları, kadın öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir” verileriyle desteklenmiştir. Her ne kadar ki, kadın ve erkek öğrenci katılımcı sayıları eşit olmasa da; çıkan yüzdeler kendi içerisinde belli farklar yaratmaktadır.

Verilere bulgular içerisinde gelen diğer bir destek ise “saldırgan mizah tarzı puanı ile kontrol-denetleme ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanları arasında; negatif yönlü anlamlı ilişki saptandı” bilgisidir. Ebeveynlerinin kontrol-denetleme tutumunu yüksek düzeyde algılayan öğrencilerin, saldırgan mizah tarzları düşük bulunmuştur. Tezin bu hipotezi, elde edilen verilerle önemli bir toplumsal cinsiyet etkisine de dikkat çekmektedir. Evelyn Reed, erkeklerin bu saldırgan mizahını geçmişteki anaerkil düzene olan nefret olarak değerlendirmektedir (Reed, 2002). Beauvoir ise, bu durumu kadının daha baskıcı bir ortamda yetiştirilmesi ile açıklamaktadır. Beauvoir’e göre baskıcı ortamda büyüyen kadınlar, karakter olarak daha pasifleşmektedir (Beauvoir, 1993). Estes (2018), “Kurtlara Koşan Kadınlar” kitabında bu pasifliğin aslında doğaya aykırı olduğunu vurgulamıştır. Yazara göre, kadının ruhu özgürdür ve modern hayat, kadının özgürlüğüne sekte vurmakta ve onun asi ruhuna zincir takmaktadır (Estes, 2018).

Tezin ikinci hipotezi, “anne ve babası hayatta olan öğrencilerin katılımcı (sosyal) mizah tarzı, anne ve babası hayatta olmayan öğrencilerden daha yüksektir.” öngörüsü ise “anne ve babası, her ikisi de hayatta olan öğrencilerin katılımcı (sosyal) mizah tarzı puanları, anne/babası hayatta olmayan öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir” bulgusu ile desteklenmiştir.

Bu durum, genel olarak ailesinde kayıp yaşayan bireylerin, mizah tarzlarındaki farklılıklara işaret etmektedir. Mendoza, bu durumu, kayıpların bireylerde yaşattığı sosyal mizah kaybına bağlamaktadır (Mendoza, 2016). Wetsman (2018) da bu mizah eksikliğini; bireyin manevi acısına bağlamaktadır. Sevilen bir kişi öldüğünde, aile ve arkadaşlarının bu kederle başa çıkması oldukça zordur. Birey, üzüntüyle yüzleşir ve duygusal ihtiyaçlara boğulur. Bu gibi sebepler ise, kişinin hayata tekrar tutunmasını zorlaştırmaktadır (Wetsman, 2018).

Tezin üçüncü hipotezi olan “kadın öğrenciler, erkek öğrencilere göre daha fazla kontrolcu aile tutumlarına maruz kalmaktadır.” öngörüsü de “kontrol-denetleme ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptandı” bilgisi elde edilmiştir. Kadın öğrencilerin ebeveynlerinin kontrol-denetleme tutumuna ilişkin algı puanları, erkek öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir” bulgusuyla da desteklenmiştir. Burada da toplumsal cinsiyet etkisinin, algılanan aile tutumu üzerindeki etkisine dikkat çekilmektedir.

Türkiye’de Arat (1996), bu konunun kız çocuklar üzerinde küçüklükten başlatılan dayatmalardan kaynaklandığını dile getirmiştir (Arat, 1996). 1990'lardan beri ebeveynlik üzerine ampirik çalışmaların sayısında belirgin bir artış olmuştur. Ebeveyn kontrolü veya ebeveynlerin çocuklara koyduğu sınır ve kısıtlamalar; ebeveyn denetimi ile ilgili inançlar ve tekniklerle; çocukların iyi olma hali arasındaki ilişkilere ve daha geniş literatürde kurulmuş olan bağlantılara da atıf yapmaktadır. (Maccoby, Martin, 1983). Bu ilişkiler, ırka ve cinsiyete göre de farklılık göstermektedir (Brooks-Gunn ve Markman, 2005; Okagaki ve Sternberg, 1993).

Barber (1996) ise korumacı aile modelinin kız çocuklar üzerinde önemli etkileri olduğunu vurgulayıp, bu durumun tüm çocuklarda olumsuz psikolojik durumlara yol açacağını savunmaktadır. 1960'larda ailenin çocuk üzerinde kurduğu psikolojik kontrolün oluşturulmasına gösterilen net dikkat, özellikle Becker (1964) ve Schaefer (1965)'in çalışmalarında yer almıştır. Becker (1964), Allinsmith (1960) ve MacKinnon (1938) tarafından psikolojik disiplini; gurur ve suçluluk, cezaya iten korumacı aile stili, sevgiyi geri çeken, çocuğu tecrit eden ve utandırmayı içeren ebeveyn davranışı olarak

tanımlanmıştır. Bu durum, bilim insanları için psikolojik disiplinin, olumsuz etkilerini göstermekteydi (Barber, 1996).

Tezin son hipotezi olan “algılanan aile tutumu kabul- ilgi içeren bireylerde, mükemmeliyetçilik düşük düzeydedir” öngörüsü de “kabul- ilgi ebeveyn tutumuna ilişkin algı puanı ile aileden eleştiri mükemmeliyetçilik puanı arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki saptandı” bulgusuyla desteklenmiştir. Bu durum, ebeveynlerinin kabul- ilgi tutumu yüksek düzeyde olan çocukların, mükemmeliyetçilik isteğinde azalma görüleceğini önermekteydi. Yavuzer de (1996), bu ilgili ve kabul eden ailelerin, sürekli çocuğunu eleştiren ailelere göre daha olumlu olduğunu savunanlardandır (Yavuzer, 1996). Steel (2011) ise tersi bir şekilde bu durumun, ailenin tutumu kabul- ilgi içerse bile bireylerde mükemmeliyetçiliğin ortaya çıkabileceğini savunmaktadır. Mükemmeliyetçilik ertelenmiş bireylerde dahi ortaya çıkabilmektedir. Çünkü mükemmeliyetçiliğin yordayıcısı genel olarak toplumlardır. Ailenin ilgili olması ya da çocuklarını kabul etmesi, durumun düzelmesine yeterli bir dayanak oluşturmayabilir. (Steel, 2011).

5.2. SONUÇ

- Mükemmeliyetçilik her zaman uygulanabilir değildir. Bu, bazı durumlarda bireyin ruh sağlığı açısından problem teşkil edebilmektedir.
- Bazı araştırmacılar için, t mükemmeliyetçilik iki tiptedir: uyarlanabilir ve uyumsuz mükemmeliyetçilik.
- Hem adaptif hem de maladaptif mükemmeliyetçilerin yüksek kişisel standartlara sahip oldukları literatür içinde vurgulanmıştır. Ancak bu standartları

karşılama da başarısız olmaları, mükemmeliyetçi kişiler için stres kaynağı oluşturmaktadır.

- Frost ise mükemmeliyetçilik için, “yüksek standartların kendisi için her zaman patoloji ile ilgili olmamasıdır” yorumunu yapmaktadır.

- Mizah tarzlarının ve algılanan aile tutumlarının mükemmeliyetçilik üzerinde etkileri bulunmaktadır.

- Mizah tarzları ve algılanan aile tutumları, cinsiyete göre farklılık göstermesi, toplumsal cinsiyet etkilerine işaret etmektedir.

5.3. ÖNERİLER

Mükemmeliyetçiliği olan yetişkinler, yaşantılarında ki güzel olayları görmeyi göz ardı edebilirler. Bu nedenle, bu kişiler diğer kişilerin bakış açlarına empatik davranmakta güçlük çekebilirler. Dolayısıyla, birey çevre ile doğru iletişim kurma becerilerini geliştirmekte zayıf kalır. Bu nedenle, sosyal çevresi bireye yardımcı olmalıdır. Ve kişi, gerektiği durumlarda bir profesyonelden destek almalıdır.

Mükemmeliyetçiliğe sahip yetişkinler genellikle kendileri için çok eleştirel olduğundan; mükemmeliyetçiliğin üstesinden gelmek adına en etkili yöntemlerden biri olan, kognitif davranışçı terapi yöntemiyle, bireyin düşüncelerinde farklılık yaratılabilir. Eğer kişinin sosyal çevresi bu durumun üstesinden gelebilecek yetide değil ise; bir danışmandan terapi alması konusunda birey ikna edilebilir.

Bunun yanında üniversite öğrencilerin sosyalliklerini arttırabilmeleri ve yeni mizah tarzları kazanmaları adına bazı sanatsal dersler, etkinlikler ve kulup çalışmaları müfredata eklenebilir. Ek olarak okul bünyesindeki psikolojik danışmanlık birimleri, olumsuz aile tutumu gören öğrencilerle özel olarak ilgilenebilir, her biri için özgül tedavi planları oluşturulabilir .

Bu tezi okuyacak kişilerin, bu tezin sadece uygulandığı evreni yansıttığını unutmaması gerekmektedir. Bu sebeple, araştırmanın farklı yerlerde yapılması halinde farklı sonuçlar almak muhtemeldir. Oluşacak herhangi bir sorunda, yazarla iletişime geçmeniz önerilir. Tez hakkındaki sorular için de, yine yazarla bağlantı kurmanız önerilir.

KAYNAKÇA

- Allinsmith, W. (1960) *Moral standards: II. The learning of moral standards*. In D. R. Miller & G. E. Swanson (Eds.), *Inner conflict and defense* (ss. 141-176). New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Ashbaugh, A., Antony, M. M., Liss, A., Summerfeldt, L. J., McCabe, R. E., Swinson, R. P. (2007). Changes in perfectionism following cognitive-behavioral therapy of social phobia. *Depression and Anxiety*, 24, 169-177.
- Apte, M. L. (1985). *Humor and Laughter: An Anthropological Approach*. Ithaca: Cornell University Press.
- Arat, N. (1986). *Kadın Sorunu*, İstanbul: Say Yayınları
- Ayearst, L. E., Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2012). Where is multidimensional perfectionism in DSM-5? A question posed to the DSM-5 personality and personality disorders work group. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment. Advance online publication*.
- Barber, B. K. (1996). Parental Psychological Control: Revisiting a Neglected Construct, *Child Development*, 67,3296-3319. Society for Research in Child Development.
- Beauvoir, S. d. (1993) *Kadın İkinci Cins - Genç Kızlık Çağı* (Cilt 8). İstanbul: Payel Yayınevi.
- Becker, W. C. (1964). *Consequences of different kinds of parental discipline*. In M. L. Hoffnian & W. W. Hoffman (Eds.), *Review of child development research* (Vol. 1, ss. 169-208). New York: Russell Sage Foundation.

- Bieling, P. J., Israeli, A. L., & Antony, M. M. (2004). Is perfectionism good, bad, or both? Examining models of the perfectionism construct. *Personality and Individual Differences*, 36, 1373-1385.
- Bremmer, J. (1997). Jokes, jokers and jokebooks in Ancient Greek culture. In J. Bremmer and H. Roodenburg, (Eds.), *A Cultural History of Humor* (pp. 11-28). Malden, MA: *Blackwell Publishers*.
- Brooks, J. B. (2012). *The Process of Parenting: Ninth Edition*. McGraw-Hill Higher Education. ISBN 978-0-07-746918-4.
- Buchwald, J. Z., Cohen, I. B. (2001). *Isaac Newton's Natural Philosophy*. MIT Press. s. 27.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (14. Baskı). Ankara: PEGEM Akademi.
- Blatt, S. J. (1995). The destructiveness of perfectionism: Implications for the treatment of depression. *American Psychologist*, 50(12), 1003-1020.
- Brooks-Gunn, J., Markman, L. (2005). The contributions of parenting to ethnic and racial gaps in school readiness. *The Future of Children*, 15, 139 – 168.
- Burnley, D. (2000). *The History of the English Language: A Source Book 2nd Edition*, Pearson Education Limited.
- Daniels, M. D., Price, D. (2000). *"The Essential Enneagram"*. New York: HarperCollins.
- Drag Queen (2016). Drag Queen Özel, *Türkiye nin eşcinsel yaşam ve kültür dergisi*, Sayı: 27.

- DuBois, F. S. (1949). "Compulsion neurosis with cachexia (Anorexia Nervosa)". *American Journal of Psychiatry*. 106: 107–115.
- Dunkley, D. M., Zuroff, D. C., Blankstein, K. R. (2003). "Self-critical perfectionism and daily affect: dispositional and situational influences on stress and coping". *Journal of Personality and Social Psychology*. 84 (1): 234–252.
- Estes, C. P. (2018). *Kurtlarla Koşan Kadınlar*, Ayrıntı Yayınları.
- Flett, G. L. & Hewitt, P. L. (2002). Perfectionism and maladjustment: An overview of theoretical, definitional, and treatment issues. In G. Flett & P. Hewitt (Eds.), *Perfectionism: Theory, Research, & Treatment* (pp. 5-31). Washington, DC: *American Psychological Association*.
- Flett, G. L. & Hewitt, P. L. (2006). *Positive versus negative perfectionism in psychopathology: A comment on Slade and Owens's dual process model*. *Behavior Modification*, 30, 472-495.
- Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14(5), 449-468.
- Frost, R. O., Heimburg, R. G., Holt, C. S., Mattia, J. I., Neubauer, A. A. (1993). "A comparison of two measures of perfectionism". *Personality and Individual Differences*. 14: 469–489.
- Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., Rosenblate, R. (1990). "The dimensions of perfectionism". *Cognitive Therapy and Research*. 14 (5): 449–468.
- Fursland, A., Raykos, B., Steele, A. (2009). *Perfectionism in Perspective*. Perth, Western Australia: Centre for Clinical Interventions.
- Greenspon, T. S. (2008). "Making sense of error: A view of the origins and treatment of perfectionism". *American Journal of Psychotherapy*. 62 (3): 263–282.

- Greenspon, T. S. (2007) *What to do when good enough is not good enough: The real deal on perfectionism*. Minneapolis: Free Spirit Publishing.
- Greenspon, T. S. (2002) *Freeing Our Families From Perfectionism*. Minneapolis: Free Spirit Publishing.
- Greenspon, T. S. (2000). "'Healthy perfectionism' is an oxymoron! Reflections on the psychology of perfectionism and the sociology of science". *The Journal of Secondary Gifted Education*. XI: 197–208.
- Grienenberger, J., Kelly, K., Slade, A. (2005). Maternal Reflective Functioning, Mother-Infant Affective Communication and Infant Attachment: Exploring The Link Between Mental States and Observed Caregiving. *Attachment and Human Development*, 7, 299-311.
- Halmi, K. A. (2000). "Perfectionism in Anorexia Nervosa: Variation by Clinical Subtype, Obsessionality, and Pathological Eating Behavior" *Am J Psychiatry*. 157: 1799–1805.
- Hamachek, D.E. (1978). Psychodynamics of normal and neurotic perfectionism. , *Psychology*, 15, 27-33.
- Hewitt, P. L. & Flett, G. L. (1991). Perfectionism in the self and social contexts: Conceptualization, assessment, and association with psychopathology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(3), 456-470.
- Hewitt, P. L. & Flett, G. L. (1993). Dimensions of perfectionism, daily stress and depression: A test of the specific vulnerability hypothesis. *Journal of Abnormal Psychology*, 102(1), 58-65.

- Hewitt, P. L., Mittelstaedt, W. M., & Flett, G. L. (1990). Self-oriented perfectionism and generalized performance importance in depression. *Individual Psychology*, 46(1), 67-73.
- Hewitt, P. L., Flett, G., Ediger, E. (1995). "Perfectionism traits and perfectionistic self-presentation in eating disorder attitudes, characteristics, and symptoms". *International Journal of Eating Disorders*. 18 (4): 317–326.
- Hurka, T. (1993). *Perfectionism*. Oxford University Press, p. 3.
- Kearns, H., Forbes, A., Gardiner, M., Marshall, K. (2008). "When a High Distinction Isn't Good Enough: A Review of Perfectionism and Self-Handicapping". *Australian Educational Researcher*. 35 (3): 21–36.
- Maccoby, E. E., Martin, J. A. (1983). *Socialization in the context of the family: Parent – child interaction*. In E. M. Hetherington (Ed.), *Handbook of child psychology*, Vol. 4. Socialization, personality, and social development (4th ed., ss. 1 – 101). New York: Wiley.
- MacKinnon, D. W. (1938). *Violation of prohibitions*. In H. A. Murray (Ed.), *Explorations in personality: A clinical and experimental study of fifty men of college age* (ss. 491- 501). New York: Oxford University Press.
- Mallinger, A., DeWyze, J. (1992). "*Too Perfect: When Being in Control Gets Out of Control*". New York: Fawcett Columbine.
- Markus, H. & Nurius, P. (1986). Possible selves. *American Psychologist*, 41(9), 954-969.
- Mendoza, M. A. (2016). The Healing Power of Laughter in Death and Grief, , *psychologytoday.com*, Erişim Tarihi: 21.06.2018.

- Needleman, S. D. (1951). *Ideational Concepts of Parental Figures in Paranoid Schizophrenia*, Ph.D. Thesis, School of Educ., New York University.
- Newton, I. (1998). *Opticks: or, a treatise of the reflexions, refractions, inflexions and colours of light. Also two treatises of the species and magnitude of curvilinear figures.* Commentary by Nicholas Humez (Octavo ed.). Palo Alto, Calif.: Octavo.
- Okagaki, L., & Frensch, P. (1998). Parenting and children's school achievement: A multiethnic perspective. *American Educational Research Journal*, 35, 123 – 144.
- Okagaki, L., & Sternberg, R. (1993). Parental beliefs and children's school performance. *Child Development*, 64, 36 – 56.
- Parker, W. D., Adkins, K. K. (1995). "Perfectionism and the gifted". *Roeper Review*. 17 (3): 173–176.
- Periasamy, S. & Ashby, J. S. Multidimensional perfectionism and locus of control: Adaptive vs. maladaptive perfectionism. *Journal of College Student Psychotherapy*, 17(2), 75-86.
- Reed, E. (2012). *Kadının Evrimi Anaerkil Klandan Ataerkil Aileye I.* İstanbul: Payel Yayınları.
- Reed, E. (2014). *Kadının Evrimi Anaerkil Klandan Ataerkil Aileye II.* İstanbul: Payel Yayınları.
- Rice, K. G., Leever, B. A., Noggle, C. A., Lapsley, D. K. (2007). "Perfectionism and depressive symptoms in early adolescence". *Psychology in the Schools*. 44 (2): 139–156.

- Rice, K. G., Ashby, J. S., Gilman, R. (2011). "Classifying adolescent perfectionists". *Psychological Assessment*. 23 (3): 563–577.
- Rod, M., Puhlik-Doris, P. Gwen Larsen, J. Gray, K. W. (2003). "Individual differences in uses of humor and their relation to psychological well-being: Development of the Humor Styles Questionnaire". *Journal of Research in Personality* 37 (1): 48–75.
- Roedell, W. C. (1984). "Vulnerabilities of highly gifted children". *Roepers Review*. 6 (3): 127–130.
- Ruch, W. (1998). Explorations of a Personality Characteristic. *De Gruyter Mouton*. ss. 159–178.
- Schechter, D. S., Willheim, E. (2009). Disturbances of attachment and parental psychopathology in early childhood. *Infant and Early Childhood Mental Health Issue. Child and Adolescent Psychiatry Clinics of North America*, 18(3), 665-687.
- Schaefer, E. S. (1965). Children's reports of parental behavior: An inventory. *Child Development*, 36, 413-424.
- Schaefer, E. S. (1965). A conlfigurational analysis of children's reports of parent behavior. *Journal of Consulting Psychology*, 29, 552-557.
- Shafran, R. & Mansell, W. (2001). Perfectionism and psychopathology: A review of research and treatment. *Clinical Psychology Review*, 21(6), 879-906.
- Silverman, L. K.(1999). "Perfectionism". *Gifted Education International*. 13 (3): 216–225.

- Slade, P. D. & Owens, R. G. (1998). A dual process model of perfectionism based on reinforcement theory. *Behavior Modification*, 22, 372-390.
- Slaney, R.B., Rice, K.G., Mobley, M., Trippi, J., Ashby, J.S. (2001). "*The Revised Almost Perfect Scale*". *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*. 34 (3): 130–145.
- Srinivasagam, S. (1995). "Persistent perfectionism, symmetry, and exactness after long-term recovery from anorexia nervosa". *American Journal of Psychiatry*. 152 (11): 1630–4.
- Steel, P. (2011). Procrastination and the Perfectionism Myth, *psychologytoday.com*, Erişim Tarihi: 20.10.2018.
- Stoeber, J., Childs, J. H. (2010). "The Assessment of Self-Oriented and Socially Prescribed Perfectionism: Subscales Make a Difference". *Journal of Personality Assessment*. 92 (6): 577–585.
- Tekeli, ř. (2018). *Çocukluk dönemi algılanan ebeveyn tutumlarının yetişkinlik dönemindeki aleksitimi ve empatik eğilim ile ilişkisi*, T. C. Üsküdar Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.
- Toon W. T., Ilona, B., Wilmar B. S. (2010). "Why do perfectionists have a higher burnout risk than others? The mediational effect of workaholism". *Romanian Journal of Applied Psychology*, Vol.12, No.1, pp. 1–7.
- Turner, L. A. & Turner, P. E. (2011). The reaction of behavioral inhibition and perceived parenting to maladaptive perfectionism in college students. *Personality and Individual Differences*, 50, 840-844.
- Wetsman, N. (2018). 7 Things You Need to Deal With When a Family Member Dies, *tonic.vice.com*, Erişim Tarihi: 01.10.2018.

Wielkiewicz, R. M.; Wonderlich, S. J. (2006). "Correlations between perfectionism and coping strategies in response to researcher-selected vignettes or participant-selected events". *Psychological Reports*. 98 (3): 745–755.

Yaman, F. (2012). Toplumda kişisel marka olmak: türkiye'nin kişisel markaları, *Journal of the Human and Social Science Researches*, Cilt.1, Sayı: 4 – Volume.1, Issue: 4.

Yang, H. Stoeber, J. (2012). "The Physical Appearance Perfectionism Scale: Development and Preliminary Validation". *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*. 34 (1): 69–83.

Yavuzer, H. (1996). *Ana-Baba-Çocuk*, Remzi Kitabevi.

Yıldız, M. (2018). Gelişmiş Mizah Yeteneğiyle Tanıdığımız Miray Akovalıgil Hakkında Bilmeniz Gereken 9 Şey, *listelist.com*, Erişim Tarihi: 20.10.2018.

EKLER

ÖLÇEKLER

Kişisel Bilgi Formu

Bu araştırmada, ‘‘Üniversite öğrencilerinde mizah tarzları ve algılanan aile tutumlarının, mükemmeliyetçilik üzerine etkisi’’ incelenmektedir. Ölçek ve envanterlere vereceğiniz içten ve doğru cevaplar, çalışmaya katkı sağlayacaktır. Size uygun olan yerlere (x) işareti koyunuz. Cevaplarınız ‘‘gizlilik ilkesine’’ bağlı kalınarak, sadece araştırma verisi olarak kullanılacaktır. Katılımınızdan ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Adınız Soyadınız	
Yaşınız	
Cinsiyetiniz	
Okuduğunuz Bölüm	
Sınıfınız/Döneminiz	

Anne ve babanız hayatta mı?	Anne ve babanız hayatta ise birlikte mi yaşıyorlar?
Her ikisi de yaşıyor ()	Birlikteler ()
Annem öldü, babam yaşıyor ()	Ayrı yaşıyorlar ()
Babam öldü, annem yaşıyor ()	Boşandılar ()
Her ikisi de öldü ()	
Anne Öz mü Üvey mi?	Baba Öz mü Üvey mi?
Öz ()	Öz ()
Üvey ()	Üvey ()

Annenizin Öğrenim Düzeyi	Babanızın Öğrenim Düzeyi
Okur yazar değil ()	Okur yazar değil ()
İlkokul mezunu ()	İlkokul mezunu ()
Ortaokul mezunu ()	Ortaokul mezunu ()
Lise mezunu ()	Lise mezunu ()
Üniversite mezunu ()	Üniversite mezunu ()
Diğer:	Diğer:
Annenizin Mesleği:	
Babanızın Mesleği:	
Ailenin Sosyo Ekonomik Düzeyi: Düşük () Orta () Yüksek ()	

Kardeş sayınız? (kendiniz dahil)	Çocukluğunuzda kim tarafından yetiştirildiniz?
1 ()	Anne ()
2 ()	Baba ()
3 ()	Anne-Baba ()
4 ve üzeri () Belirtiniz:	Bakıcı () Diğer ()
Herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığınız var mı?	
Evet ()	Evet ()
Hayır ()	Hayır ()

ANNE-BABA TUTUM ÖLÇEĞİ

Lütfen aşağıdaki soruları kendi anne babanızı düşünerek dikkatle okuyunuz. Aşağıdaki durumların kendi anne ve babanızın davranışına ne kadar benzediğini düşünün.

Eğer;

TAMAMEN BENZİYORSA aşağıdaki cümlelerin

Başındaki kutunun içine **4;**

BİRAZ BENZİYORSA **3;**

BENZEMİYORSA **2;**

HİÇ BENZEMİYORSA **1;** yazınız.

	1-Herhangi bir sorunum olduğunda eminim annem ve babam bana yardım ederler.
	2-Annem ve babam büyüklerle tartışmamam gerektiğini söylerler.
	3-Annem ve babam yaptığım her şeyin en iyisini yapmam için beni zorlarlar.
	4-Annem ve babam yaptığım her şeyin en iyisini yapmam için beni zorlarlar.
	5-Annem ve babam bazı konularda ‘ sen kendin karar ver ’ derler.
	6-Derslerimden ne zaman düşük not alsam annem ve babam kızar.
	7-Ders çalışırken anlayamadığım bir şey olduğunda, annem ve babam bana yardım ederler.
	8-Anne ve babam kendi görüşlerinin doğru olduğunu ve bu görüşleri onlarla tartışmamam gerektiğini söylerler.
	9- Annem ve babam benden bir şey yapmamı istediklerinde, niçin bunu yapmam gerektiğinde söylerler.
	10-Annem ve babamla her tartıştığım da bana ‘büyüdüğün zaman anlarsın’ derler.
	11-Derslerimden düşük not aldığım da, annem ve babam beni çok çalışmam için desteklerler.
	13-Annem ve babam arkadaşlarımı tanırlar.
	14- Annem ve babam istemedikleri bir şey yaptığım da bana karşı soğuk davranırlar ve beni üzerler.
	15-Annem ve babam sadece benimle konuşmak için zaman ayırırlar.
	16- Derslerimden düşük not aldığım da, annem ve babam öyle davranır ki; suçluluk duyar ve utanırım.
	17-Ailemle birlikte hoşça vakit geçirir.
	18- Annemi ve babamı kızdıracak bir şey yaptığım da onlarla birlikte yapmak istediğim şeyleri yapmama izin vermezler.

1. Genel olarak annen ve baban okul zamanı hafta içinde gece arkadaşlarıyla bir yere gitmene izin verirler mi?

Evet

Hayır

Eğer cevabınız **Evet** ise, aşağıdaki soruyu cevaplayınız.

Hafta içinde en geç saat kaçta kadar gece dışarıda kalmanıza izin verilir (Pazartesi-Cuma arası)?

20.00'dan önce

22.00-22.59 arası

20.00 - 20.59 arası

23.00 ya da daha geç

21.0 - 21.59 arası

İstediğim saate kadar

2. Genel olarak annen ve baban hafta sonları gece arkadaşlarıyla bir yere gitmene izin verirler mi?

Evet

Hayır

Eğer cevabınız Evet ise, aşağıdaki soruyu cevaplayınız.

Haftanın Cuma ya da Cumartesi akşamları en geç saat kaçta kadar gece dışarıda kalmanıza izin verilir?

20.00'dan önce

22.00 - 22.59 arası

20.00 - 20.59 arası

23.00 ya da daha geç

21.00 - 21.59 arası

İstediğim saate kadar

Annen ve baban aşağıdakileri öğrenmek için ne kadar çaba gösterirler?

Hiç çaba göstermez / Çok az çaba gösterir / Çok çaba gösterir

21.Eğer gece bir yere gittiysen nereye gittiğini,

22.Boş zamanlarınızda ne yaptığını,

23.Okuldan çıktıktan sonra ne yaptığını,

Annen ve babanın aşağıdakiler hakkında ne kadar bilgileri vardır?

Bilgileri Yoktur/ Çok az bilgileri vardır / Çok bilgileri vardır

24.Eğer gece bir yere gittiysen nereye gittiğin,

25.Boş zamanlarınızda ne yaptığını,

26.Okuldan çıktıktan sonra nereye gittiğin,

FROST ÇOK BOYUTLU MÜKEMMELİYETÇİLİK ÖLÇEĞİ

1. Anne babam benim için çok yüksek ölçütler belirler.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2. Düzen benim için çok önemlidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3. Çocukken mükemmel yapmadığım şeyler için cezalandırılmışımdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4. Kendim için en yüksek ölçütleri belirlemezsem ikinci sınıf bir insan haline gelebilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5. Anne babam benim hatalarımı hiç anlamaya çalışmamıştır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6. Yaptığım her şeyde tam anlamıyla yeterli olmak benim için önemlidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7. Ben tertipli bir insanım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8. Düzenli bir insan olmaya çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9. Okulda işte başarısız olmam halinde insan olarak tümüyle başarısızımdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10. Bir hata yaptığımda hayal kırıklığına uğrarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11. Anne-babam benden her şeyin en iyisini yapmamı ister.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12. Pek çok insandan daha yüksek hedefler belirlerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13. İşte/okulda birileri benden daha iyi yapacak olursa o zaman kendimi başarısız olmuş gibi hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14. Kısmen başarısız olursam, bu durum tümüyle başarısız olmak kadar kötüdür.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15. Ailemde yalnızca olağan üstü performans yeterince iyi olarak kabul görür.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16. Çabalarımı bir hedefe ulaşmak için yoğunlaştırmakta çok iyiyimdir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17. Bir şeyleri çok dikkatli yaptığımda zamanlarda bile çoğu kez tam olarak doğru olmamış gibi hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18. Bir şeylerde en iyi olmamaktan nefret ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19. Aşırı derecede yüksek hedeflerim vardır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

20. Anne-babam benden mükemmeli beklerler.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21. Eğer bir hata yapacak olursam insanlar, muhtemelen benim hakkımda daha olumsuz düşünürler.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22. Anne-babamın beklentilerini hiçbir zaman karşılayabilirmişim gibi hissetmem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23. Bir şeyleri daha diğer insanlar kadar iyi yapmazsam bu benim daha değersiz bir insan olduğum anlamına gelir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24. Diğer insanlar kendileri için bana göre çok daha düşük standartlar belirliyormuş gibi gelir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25. Ben her zaman en iyisini yapmazsam insanlar bana saygı duymaz.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
26. Anne babamın benim geleceğime ilişkin beklentileri her zaman için benimkilerden çok daha yüksek olmuştur.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
27. Düzenli (tertipli) bir insan olmaya çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
28. Yaptığım basit günlük şeyler için genellikle şüphelerim vardır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
29. Tertipli olmak benim için çok önemlidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
30. Günlük işlerimde pek çok insana göre çok daha yüksek performans beklerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
31. Düzenli bir insanım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
32. Bir şeyleri tekrar tekrar yaptığım için işlerimde geri kalmaya eğilimliyim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
33. Bir şeyleri doğru yapmak benim için uzun zaman alır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
34. Ne kadar az hata yaparsam insanlar beni o kadar fazla sever.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
35. Ailemin ölçütlerini hiçbir zaman karşılayabileceğim gibi hissetmem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

MİZAH TARZLARI ÖLÇEĞİ (MTÖ)

İnsanlar mizahı çok farklı biçimlerde yaşar ve dışa vururlar. Aşağıda mizahın yaşanabileceği farklı biçimleri ifade eden cümleler yer almaktadır. Lütfen her bir cümleyi dikkatle okuyarak o ifadeye ne ölçüde katıldığınızı ya da katılmadığınızı belirtin. Lütfen mümkün olduğunca dürüst ve tarafsız olarak yanıtlamaya çalışın. Yanıtlarınız için aşağıdaki değerlendirme ölçeğini temel alın:

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Kararsızım	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamıyla katılıyorum
1.Genellikle çok fazla gülmem ya da başkalarıyla şakalaşmam.	1	2	3	4	5	6	7
2.Moralim bozuk olduğunda genellikle kendimi mizahla neşelendirebilirim.	1	2	3	4	5	6	7
3.Birisi hata yaptığında çoğunlukla onunla bu konuda dalga geçerim.	1	2	3	4	5	6	7
4.İnsanların benimle dalga geçmelerine ya da bana gülmelerine gereğinden fazla izin veriyorum.	1	2	3	4	5	6	7
5.İnsanları güldürmek için çok fazla uğraşmam gerekmez - doğuştan esprili bir insan gibiyimdir.	1	2	3	4	5	6	7
6.Tek başıma bile olsam çoğunlukla yaşamın gariplikleriyle eğlenirim.	1	2	3	4	5	6	7
7.İnsanlar asla benim mizah anlayışım yüzünden gücenmez ya da incinmezler.	1	2	3	4	5	6	7
8.Kendimi yermem ailemi ya da arkadaşlarımı güldürüyorsa eğer, çoğunlukla bu işi kendimden geçerek yaparım.	1	2	3	4	5	6	7

9.Başımdan geçen komik şeyleri anlatarak insanları pek güldürmem.	1	2	3	4	5	6	7
10.Üzgün ya da mutsuzsam, kendimi daha iyi hissetmek için genellikle o durumla ilgili gülünç bir şeyler düşünmeye çalışırım.	1	2	3	4	5	6	7
11.Espri yaparken ya da komik bir şey söylerken genellikle karşımdakilerin bunu nasıl kaldıracacağını pek önemsemem.	1	2	3	4	5	6	7
12.Çoğunlukla kendi güçsüzlüklerim, gaflarım ya da hatalarımla ilgili gülünç şeylerden söz ederek, insanların beni daha çok sevmesini ya da kabul etmesini sağlamaya çalışırım.	1	2	3	4	5	6	7
13.Yakın arkadaşlarımla çok sık şakalaşır ve gülerim.	1	2	3	4	5	6	7
14.Yaşama karşı takındığım mizahi bakış açısı, benim olaylar karşısında aşırı derecede üzülmemi ya da kederlenmemi önler.	1	2	3	4	5	6	7
15.İnsanların, mizahi başkalarını eleştirmek ya da aşağılamak için kullanmalarından hoşlanmam.	1	2	3	4	5	6	7
16.Çoğunlukla kendi kendimi kötüleyen ya da alaya alan espriler yapmam.	1	2	3	4	5	6	7
17.Genellikle fıkra anlatmaktan ve insanları eğlendirmekten hoşlanmam.	1	2	3	4	5	6	7
18.Tek başınyaysam ve mutsuzsam, kendimi neşelendirecek gülünç şeyler düşünmeye çalışırım.	1	2	3	4	5	6	7
19.Bazen öyle komik şeyler gelir ki aklıma bunlar insanları incitebilecek, yakışık almaz şeyler olsa bile, kendimi tutamam söylerim.	1	2	3	4	5	6	7
20.Espriler yaparken ya da komik olmaya çalışırken çoğunlukla kendimi gereğinden fazla eleştiririm.	1	2	3	4	5	6	7
21.İnsanları güldürmekten hoşlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
22.Kederli ya da üzgünsem genellikle mizahi bakış açımı kaybederim.	1	2	3	4	5	6	7
23.Bütün arkadaşlarım bunu yapıyor olsa bile, bir başkasıyla alay edip ona gülerlerken asla onlara eşlik etmem.	1	2	3	4	5	6	7

24.Arkadaşlarımla ya da ailemle birlikteyken çoğunlukla hakkında espri yapılan ya da dalga geçilen kişi ben olurum.	1	2	3	4	5	6	7
25.Arkadaşlarımla çok sık şakalaşmam.	1	2	3	4	5	6	7
26.Tecrübelerime göre bir durumun eğlendirici yanlarını düşünmek, sorunlarla başa çıkmada çoğunlukla etkili bir yoldur.	1	2	3	4	5	6	7
27.Birinden hoşlanmazsam çoğunlukla onu küçük düşürmek için hakkında espri yapar ya da alay ederim.	1	2	3	4	5	6	7
28.Sorunlarım varsa ya da üzgünsem, çoğunlukla gerçek duygularımı, en yakın arkadaşlarım bile anlamasın diye, espriler yaparak gizlerim.	1	2	3	4	5	6	7
29.Başkalarıyla birlikteyken genellikle aklıma söyleyecek esprili şeyler gelmez.	1	2	3	4	5	6	7
30.Neşelenmek için başkalarıyla birlikte olmam gerekmez, genellikle tek başımayken bile gülecek şeyler bulabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
31.Bir şey bana gerçekten gülünç gelse bile, birini gücendirecekse eğer, buna gülmem ya da bununla ilgili espri yapmam.	1	2	3	4	5	6	7
32.Başkalarının bana gülmesine izin vermek; benim, ailemi ve arkadaşlarımı neşelendirme tarzımdır.	1	2	3	4	5	6	7

ÖZGEÇMİŞ

AYLİN KOÇUBABA

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum Tarihi: 04.09.1993

Medeni Durum: Bekar

Ehliyet: B sınıfı

İLETİŞİM BİLGİLERİ

E-posta: aylinkocubaba@hotmail.com

Ev Adresi: Kağıthane, İstanbul - Türkiye

EĞİTİM BİLGİLERİ

2017-2019 Üsküdar Üniversitesi, Yüksek Lisans / Klinik Psikoloji

2015-2016 İstanbul Üniversitesi (İÜ), Lisans Pedagojik Formasyon

2012-2016 Haliç Üniversitesi, Lisans Psikoloji

2006-2010 Finike Cumhuriyet Çok Programlı Lisesi, Lise / Fen Bilimleri

Hasyurt İlköğretim Okulu, İlköğretim Antalya, Türkiye

İŞ TECRÜBELERİ

09/2018- Devam Ediyor Devri Alem Eğitim Kolejleri

İSTANBUL

STAJLAR

09/2018 NP Beyin Hastanesi

İSTANBUL

- Tüm klinik uygulamaların takibi.

11/2015-01/2016 Balıklı Rum Psikiyatri Hastanesi Stajyer Psikolog

İSTANBUL

- Psikolog- hasta görüşmelerinin gözlemlenmesi
- Standardize Mini Mental Testin uygulama ve değerlendirme aşamalarının gözlemlenmesi
- WAIS testinin uygulamasının gözlemlenmesi
- Beck Depresyon ölçeğinin uygulamasının gözlemlenmesi
- Psikolog- hasta görüşmelerinin gözlemlenmesi

11/2013-06/2014 Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Stajyer Psikolog

İSTANBUL

- Psikiyatrist – hasta görüşmelerinin gözlemlenmesi
- WAIS, Minimental (MMT) ve Nöropsikolojik testlerin uygulama ve değerlendirme aşamalarının gözlemlenmesi
- MMPI testinin uygulama ve yorumlama aşamalarının gözlemlenmesi
- Klinikte yatan hastaların haftalık görüşme takvimlerinin takip edilmesi
- Haftada bir yapılan seminerlere katılım

- Hasta dosyalarının incelenmesi. Hastanın hikâyesinin, hastaya yapılan tetkik ve incelemelerin okuması. Hastaya uygulanan testlerin incelenmesi.

- Haftada bir tüm sağlık ekibiyle yapılan büyük visit toplantılarına katılım.

06/2013-10/2013 Medivia Hospital Stajyer Psikolog

İSTANBUL

- Psikolog- hasta görüşmelerinin gözlemlenmesi
- Psikiyatrist- hasta görüşmelerinin gözlemlenmesi
- Klinikte yatan hastaların haftalık görüşme takvimlerinin takip edilmesi
- Wisc-r testinin uygulama ve yorumlama aşamalarının gözlemlenmesi
- Loussa Duss Psikanalitik Hikayeler testinin uygulama ve yorumlama aşamalarının gözlemlenmesi

06/2012-10/2012 Özgür Özdemir Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Okulu

Stajyer Psikolog

ANTALYA

- Özel eğitim gerektiren çocuk ve gençlerin gelişim süreçlerinin gözlenmesi
- Öğrencilerin özbakım ve hijyen süreçlerinin takibi
- Öğrencilerin gelişimlerine yönelik testlerin hazırlanması ve uygulanması
- Etkili iletişim kurularak öğrencilerle yapıcı bir bağ kuruldu, bu sayede öğrencilerin gelişimine katkı sağlandı

SERTİFİKA ve UYGULAYICI YETERLİLİK BİLGİLERİ

- Yetişkinlerde Bilişsel Davranışçı Terapi Uygulayıcılığı Eğitimi DABATEM, 2016
- Çocuklarda Bilişsel Davranışçı Terapi Uygulayıcılığı Eğitimi PADEM Psikoloji, 2016
- MOXO Dikkat Ölçme(d-CPT) Testi Uygulayıcısı(Çocuk-Yetişkin)/ Moxo Türkiye
- MMPI Uygulayıcısı/ Üsküdar Üniversitesi/ Yrd. Doç. Dr. Emre Tolun Arıcı
- Bilişsel Davranışçı Terapi/ Üsküdar Üniversitesi/ Yrd. Doç. Dr. Ahmet Emre Sargın(Bilişsel Davranışçı Psikoterapiler Derneği kurucu üyesi)
- Objektif Testler Eğitimi/İstanbul Psikoloji Enstitüsü Alınan testler
 - Bender Gestalt Görsel Motor Algılama Testi
 - Benton Görsel Bellek Testi, Kent EGY, Porteus Labirentleri, Gessel Gelişim Figürleri Testi, Peabody Alıcı Dil Yaşını Ölçme Testi
 - Frostig Gelişimsel Görsel Algı Testi
 - SCL-90-R, Kısa Semptom Tarama Envanteri,
 - Catell 2-A Zeka Testi
 - Metropolitan Okul Olgunluğu Testi
 - Minimental Durum Muayene Testi
 - Projektif Testler Eğitimi/İstanbul Psikoloji Enstitüsü 2016
 - Louisa Düss Psikanalitik Hikayeler Testi
 - Bier Cümle Tamamlama Testi
 - Rotter Cümle Tamamlama Testi
 - Goodenough-Harris Bir İnsan Çiz Testi

- Ev-Ađaç-İnsan Resim Çizme Testi
- Frankfurter Dikkat Konsantrasyon Testi

YABANCI DİL

İngilice: İyi Seviyede

BİLGİSAYAR

SPSS, Microsoft Ofis Programları (Excel, Word, PowerPoint)

REFERANS

Referans istenildiđi takdirde verilecektir.

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR
ETİK KURULU BAŞKANLIĞI

SAYI: B.08.6.YÖK.2.ÜS.0.05.0.06 /2018/631

25/05/2018

Doç.Dr.GülERYILMAZ
(Aylin KOÇUBABA)

Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulunun 23/05/2018 tarihinde yapılan 06 No.lu toplantısında "Üniversite Öğrencilerinde Mizah Tarzları ve Algılanan Aile Tutumlarının, Mükemmeliyetçilik Üzerine Etkisi" adlı araştırma projenizin etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Doç. Dr. Cumhuri TAŞ
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik
Kurulu Başkanı